

ELKE AFLEVERING BEVAT EEN VOLLEDIG VERHAAL

Cord Raffles

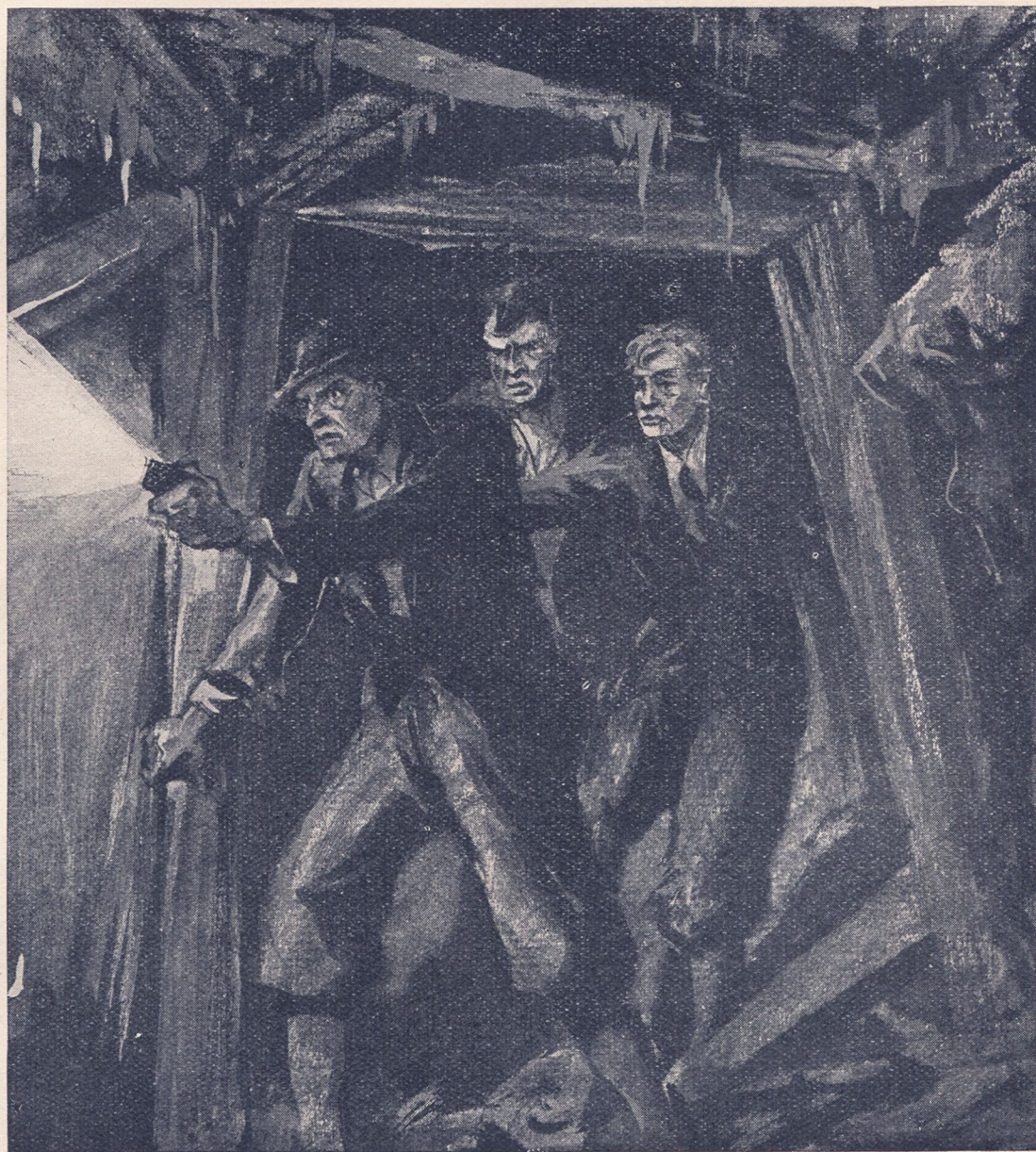
genaamd

RAFFLES

DE GROOTE ONBEKENDE

DE GEHEIME MUNITIEWERKPLAATS

20 cent

No. 1177

„Er is nog hoop!” riep Henderson uit.

Elke aflevering bevat een volledig verhaal

UITGAVE VAN DEN ROMAN-, BOEK- EN KUNSTHANDEL, LEIDSCHEGRACHT 72, AMSTERDAM.
Exploitant voor België H. JANSSENS, Vaderlandstraat 46, GENT.

NIEUWE SERIE

De geheime munitiewerkplaats

Nadruk verboden. — Alle rechten voorbehouden.

**Wilt U thuis alles
zelf repareren?**

Zie dan pagina 32

HOOFDSTUK I.

EEN VREEMDE ONTDEKKING.

Het was omstreeks vijf uur in den middag van een warmen zomerdag, toen drie mannen langzaam en niet zonder moeite het steile bergpad beklommen hetwelk van Alt Breisach voert naar den Tuni Berg, welke wel wat weidsche naam gegeven wordt aan een hoogen heuvel van 307 meter, die zich bevindt tusschen de twee rivieren, welke te Eichstetten samen vloeien en dan onder den naam van Elz in Noordelijke richting stroomen.

Het voetpad was rotsachtig en vrij moeilijk begaanbaar.

Want het had vele dagen achtereen geregend, kleine en groote keien waren losgespoeld en telkens gleed de bespijkerde schoen over zulk een losliggenden steen uit.

De drie mannen, die daar zwijgend voortliepen, waren als jagers gekleed.

Ieder hunner droeg een geweer aan den riem over den schouder, een weitasch, een jachtmes en aan de beenen sterke lederen kappen.

Nadat zij bijna een uur het kronkelende pad gevolgd hadden, bereikten zij den top van den heuvel en nu eerst zeide de oudste van de drie mannen, een rijzig man met ernstige gelaats-trekken en doordringende grijze oogen :

— Wij zullen hier halt houden en eens zien of er iets te maken valt van het wilde konijn, dat jij zooeven zoo handig geschoten hebt, Brand!

De woorden waren gericht tot een jongere man met een bijna meisjesachtig zacht gelaat,

hoewel het door een langdurig verblijf in de buitenlucht wat gebruint en verweerd was en met dik blond haar.

Brand lachte en gaf ten antwoord :

— Als we dat konijn met zijn drieën opeten, dan hebben wij verder niets meer, Edward ! Ik kan niet zeggen dat de buit overvloedig is geweest voor drie goede schutters, die reeds van den vroegen morgen af op een stuk wild loeren ! Eigenlijk had ik gedacht dat er in deze dicht-beboschte en eenzame streken heel wat meer wild te vinden zou zijn !

— Om de waarheid te zeggen verwachtte ik dat ook, mijn waarde ! Het verwondert mij zeker, dat het wild zoo schaarsch is op een plek, waar het jaren geleden, zooals ik mij nog goed herinner, overvloedig voorkwam, dank zij de beschermende maatregelen der Regeering.

Misschien heeft de oorlog de hazen, konijnen, fazanten, paarlhoenders en patrijzen verdreven.

— Misschien ! antwoordde de oudste der drie mannen nadenkend. Ofschoon — in deze streek is nooit zwaar gestreden of eigenlijk gezegd, in het geheel niet. De Franschen hebben weliswaar gedurende een paar dagen Mühlhausen in bezit gehad, maar de Duitschers hebben hen daar spoedig weder verdreven en — Mühlhausen ligt hier nog eenige honderden kilometers vandaan ! Maar — een reden zal er natuurlijk wel zijn en wij moeten dan maar aannemen, dat het wild verschrikt is door het voortdurend voorbijtrekken van troepenafdeelingen en het gebulder van het geschut. En nu aan het werk voor onzen maaltijd ! Als het jullie gaat zooals mij, dan heb je grooten honger !

Nu legde de grootste van het drietal, een ware reus, met geweldige schouders, maar de uitdrukking van een goedaardigen kerel op zijn breed gelaat, zijn geweer en zijn weitasch af, haalde uit een rugzak verschillende voorwerpen, keek eens rond en vroeg toen :

— Zou men hier hout mogen sprokkelen om een vuurtje aan te leggen, Mylord ?

— Ik weet niet of het veroorloofd is, beste James — maar daar er mijlen in den omtrek niemand is om het te beletten, zou ik het er maar op wagen ! klonk het glimlachend gegeven antwoord.

De reus trok zijn sportjas uit, stroopte zijn hemdsmouwen op, zoodat zijn zware spieren zichtbaar werden en richtte zijn schreden naar een dennenboschje, waar de beide anderen hem al spoedig bezig zagen met het rapen van dor hout.

De mannen die daar een oogenblik zwijgend tegenover elkander zaten, waren John Raffles,

de langgezochte en maar hoogst zelden gegrepen Gentleman-Inbreker en zijn onafscheidelijke vriend Charles Brand, die zijn lot aan het zijne verbonden had.

Zij bevonden zich daar op die romantische, eenzame plek als gevolg van een van die plotseling opkomende grillen van Raffles, die zich, na de beëindiging van een spannend avontuur in het Zuid-Oosten van Frankrijk, plotseling herinnerde, dat er nog zoo iets als uitspanning bestond en een wildrijk jachtveld, niet ver voorbij de tegenwoordige Fransche grens.

Hij verschaftte zich daarom de noodige papieren, voor zich zelf, voor Brand en voor zijn chauffeur James Henderson, kocht een eenvoudige jachtuitrusting, trok de grens over en liet zich in Freiburg een jachtpermissie geven.

Weliswaar reikte de jachtacte slechts tot eenige mijlen in den omtrek, maar Raffles hechte er een wat ruimer begrip aan en zette zijn tocht verder voort.

En zoo was hij dan met zijn metgezellen na eenige dagen zwerven, genietend van het verrukkelijke weder, de vrijheid en de eenzaamheid, in de nabijheid geraakt van den Tuni Berg.

James die de kracht had van een sterke muilezel, droeg op zijn rug een van die gemakkelijk op te zetten, waterdichte tenten, zooals kampeerdere ze vaak op hun tochten meenemen en bovendien een kookinrichting, voldoende voor de behoeften van drie mannen, die al onder heel andere omstandigheden onder Gods vrijen hemel hadden moeten doorbrengen dagen en nachten achtereen en ver van de beschaving — nu eens in het hartje van de Zuid-Afrikaansche Karoo, dan weder te midden van de Argentijnsche Pampa's, soms in de barre sneeuwvelden van den Joekon.

Eenige dagen was hun het jagen haast onmogelijk gemaakt door zwaren regen die met ongehoorde hevigheid bijna onafgebroken twee dagen en twee nachten uit een loodkleurigen hemel was neergedaald, en de kleinste beekjes veranderde in woeste bergstroomen.

Maar even plotseling als die zondvloed was komen opzetten, even spoedig was hij weder geweken voor het schoonste weder dat men zich kan denken.

En dadelijk waren deze drie mannen er opnieuw op uitgetrokken.

Maar zooals reeds werd opgemerkt, — aan hun jagershartstocht konden zij slechts in geringe mate voldoen, want in dit vroeger zoo wildrijke gebied scheen het pluim- zoowel als

het haarwild door een onnaspeurlijke oorzaak schaarsch te zijn geworden.

Zoo schaarsch, dat de jagers dien dag slechts een enkel onnoozel konijntje hadden ontwaard, dat door zijn noodlot werd achterhaald en sneefde door een schot hagel uit het zelden falende geweer van Charles Brand.

De jonge man genoot zichtbaar en in zijn hart was vreugde, dat Raffles zich voor eenige dagen had willen onttrekken aan het vermoeiende, inspannende leven, hetwelk de zenuwen zelfs van een krachtiger man dan hij waarschijnlijk reeds zou hebben gesloopt, maar dat hij verdroeg met de vastberadenheid, en het koppige doorzettingsvermogen van een man, die een bepaald doel nastreeft en niet ophoudt voor hij het bereikt heeft.

Zij konden zich hier volkomen veilig voelen want wie zou op het denkbeeld komen, dat een van deze rijke Engelsche touristen, die onder de namen van graaf Palmhurst en Jack Burns met hun chauffeur reisden, de gevaarlijke vijand van Scotland Yard was, de man die den hoofdinspecteur Baxter menigen slapelozen nacht bezorgde en die door de politie van zeker vijf landen met koortsachtigen ijver gezocht werd.

Bovendien — de streek hier was verlaten, schaarsch bewoond en scheen ook niet in den smaak te vallen van het groote leger touristen, ondanks haar romantische, woeste schoonheid.

Want romantisch en woest was de streek zeker.

De drie mannen bevonden zich hier als het ware aan den voet van de Beiersche Alpen, ten Westen van het druk bezochte Freiburg, waarover de internationale spoorlijnen naar Bazel en verder naar Zwitserland leiden.

Die uitloopers waren van deze hooge plek op duidelijk zichtbaar en nu schemerden zij in een blauwachtig waas, hetwelk hun omtrekken verdoezelde.

Tusschen de voorloopers van de Alpen en den Tuni Berg strekte zich een golvend landschap uit, bosschen en heidevlakten wisselden elkander af en slechts zeer schaarsch was die vlakte bewoond — hier en daar stak het dak van een kleine boerenwoning uit het omringende struikgewas omhoog.

Zoo was het naar het Oosten, maar in het Westen was van het standpunt der drie mannen niets anders te zien dan boomen en nogeens boomen — eindelooze vlakten en dan het zilveren lint van de Elz in de verte.

In het Zuiden verhieven zich kale rotsen, grauwwerend en naarmate de schemering

viel, geleken zij al meer en meer op voorwereldlijke, slapende monsters.

Het was hier zoo volkomen stil, dat de beide vrienden duidelijk het knisteren van de droge takken konden hooren, welke Henderson bijeen raapte, ofschoon hij zich minstens een honderdtal meters verder bevond.

Brand had zijn pijp opgestoken, deed een paar trekken en slaakte een zucht van voldoening.

— Zoo moest het lang kunnen duren! merkte hij zachtjes op.

— Maar dat doet het niet! zeide Raffles, die zich van zijn geweer en weitasch ontdaan had en nu blijkbaar naar een plek zocht, waar voor dien nacht de tent zou kunnen worden opgeslagen.

— Waarom eigenlijk niet?

— Je vraag is mij naief! Omdat mijn werk nog niet af is mijn taak nog niet geëindigd.

Jij weet dat evengoed als ik. Zoolang mijn spieren en mijn hersens mij nog willen gehoorzamen, zoolang zal ik ze indienst stellen van de zwakken en onderdrukten, zoolang zal ik egoïstische bezitters en koudbloedige rijkaards straffen!

Hij keek naar de lucht en zijn gelaat ontspande zich.

— Maar daaraan wil ik voor het oogenblik niet denken! vervolgde hij. Zie eens — die heerlijke blauwe lucht! Het lijkt waarlijk wel of we in Italië zijn. Die zuiverheid in de atmosfeer, die stilte — die kalmte rondom ons!

— Dat laatste wil ik gaarne toegeven, Edward — maar de hemel is niet overal even blauw! Daar in het Oosten komt namelijk een wolk opzetten, die er weinig geruststellend uitziet!

Raffles wendde zijn gelaat naar de aangewezen richting en schudde mistroostig het hoofd.

— Die wolk brengt alweder regen! mompelde hij.

— En onweer ook, als ik me niet vergis!

Op hetzelfde oogenblik streek er plotseling een windvlaag over den top van den heuvel, de zon verdween voor een oogenblik achter een wolk, die spoedig grooter werd en van kleur veranderde.

Aan den einder leek zij wel vastgegroeid aan den horizon en had daar een leiblaauwe kleur, met een vuilgelen zoom.

Brand schudde het hoofd en zeide op verdrietigen toon:

— Ik geloof dat het daarginds alweder hard regent!

— En binnen een half uur zullen wij er waarschijnlijk ook van kunnen genieten! vulde

Raffles aan. Ik geloof dat wij er verstandiger aan zullen doen als wij spoedig onzen maaltijd gebruikten en naar een verblijf voor den nacht omzagen! Onze tent is wel waterdicht — maar ik betwijfel sterk of zij bestand zou zijn tegen een zondvloed, als diegene, die ons twee dagen lang tot nietsdoen gedwongen heeft!

Juist kwam de reus weder terug met zijn armen vol doode takken, eveneens ongerust geworden door het veranderde uiterlijk van de lucht en het duurde niet lang of er vlamde een helder vuur op.

Henderson bereidde met de handigheid van een volleerd poelier het konijn, dat aan een soort spit werd gebraden en met wat ingemaakt vleesch, kaas en koffie als toegift kon het voldoende worden geacht voor een maaltijd.

Onder het eten was de lucht snel en dreigend betrokken en zij waren nog niet gereed of de eerste druppels begonnen reeds te vallen.

— Laten wij ons haasten! zeide Raffles. Wij kunnen hier niet blijven, de wind steekt voortdurend meer op.

Zij aten snel voort en zij waren nog aan het inpakken van het eetgerei, toen een felle donderslag hen tot meerderen spoed prikkelde.

De wind was plotseling hevig komen opsteken en zou binnen enkele minuten in een storm ontaard zijn.

De regen zwiepte reeds over den kalen top van den berg en het zou niet lang duren of hij zou in tallooze modderige beekjes van de hellingen vloeien.

De mannen grepen hun geweren, die zij reeds eerder in de waterdichte hoezen hadden gestoken, sloegen de capes om, drukten zich hun loden hoeden zoo diep mogelijk in het voorhoofd en zetten zich schrap, om tegen den stormwind in, de helling af te dalen.

— Wij moeten zoo spoedig mogelijk ergens onder dak zien te komen! riep Raffles, en hij moest schreeuwen om zich verstaanbaar te maken, want de stormwind hilde door de takken van de boomen en de regen maakte een oorverdoovend geweld onder het neerplassen uit den nu bijna inktzwarten hemel.

Het was nauwelijks zes uur en toch was het reeds zoo donker, alsof het midden in den nacht was en de drie mannen hadden de grootste moeite, het smalle pad te onderscheiden, waarlangs zij naar boven waren geklauterd.

Half verblind door den stromenden regen hadden zij bijna den voet van den heuvel bereikt, toen er een hevige donderslag kraakte en bijna op hetzelfde oogenblik scheen plotseling de grond onder hun voeten weg te zinken

en zij gleden, rolden en vielen met de wegschuivende aarde mee tot op een groote diepte, totdat zij half versuft bleven liggen, verdoofd door dien plotselingen onverwachten val.

Toen zij met eenige moeite overeind waren gekrabbeld, bemerkten zij als eerste gewaarwording, dat zij niets meer van den wind noch van den regen bemerkten.

Het was stikdonker om hen heen en zij konden elkander slechts terugvinden door elkaar aan te roepen.

Toen Raffles zijn hand uitstrekke, voelde hij eerst niets, maar toen hij op den tast een paar stappen vooruit deed, ontmoette zijn hand iets hards — waarschijnlijk den wand van den put, waarin zij zooeven waren gevallen — of wat het dan anders mocht zijn.

En Raffles slaakte een onderdrukten kreet van verbazing — die wand was warm, zoo warm, dat hij zijn hand spoedig moest terugtrekken —

— Wat is er? vroeg Brand, die nog een weinig versuft was door den hoogen val en volstrekt niets van de geheele zaak begreep.

— Wat er is? De drommel mag me halen als ik het weet! Ik heb mijn hand zooeven bijna gebrand, toen ik den wand aanraakte van — van iets wat ik voorloopig maar een put zal noemen!

— En ik had juist de opmerking willen maken, Mylord, dat het hier buitengewoon warm is! liet de basstem van Henderson zich hooren. Weet u zeker, dat de Tuni Berg geen vulkaan is?

Ondanks den weinig benijdenswaardigen toestand waarin de mannen zich bevonden, liet Raffles een kort lachje hooren, toen hij ten antwoord gaf:

— Dat weet ik wel heel zeker, beste James! Duitschland heeft geen vulkanen en heeft ze ook nooit gehad.

— Maar waaraan is die warmte dan toe te schrijven? vroeg Brand.

— Waarde Brand — ik kan niet zeggen dat je vraag op het juiste oogenblik gedaan wordt! antwoordde Raffles een weinig ongeduldig. Hoe kan ik daarop antwoorden, nu wij elkander niet eens kunnen zien? Wij moeten trachten wat licht te maken, als tenminste onze lantaarns niet met de val gebroken zijn!

Allen staken de handen in de zakken en in de stilte die nu volgde, vernamen zij een zonderling geluid, dat hen met groote verbazing vervulde en doodstil deed toeluisteren.

Het klonk als een luid gezoem, alsof er een monsterachtig groote bijenzwerm aan het gonzen was, en het maakte den indruk alsof de oor-

sprong van het geluid tamelijk ver verwijderd was.

En tegelijkertijd bemerkten de drie mannen tot hun groeiende verbazing dat de grond onder hun voeten heel zachtjes maar voortdurend trilde.

Zij bleven wel vijf minuten zoo staan, luisterend en zich verbazend, zonder er aan te denken om licht te maken, toen Henderson eindelijk door het rollend uitstooten van een kernachtigen Londenschen vloek, een einde maakte aan deze zonderlinge spanning.

En daarop liet hij volgen :

— Ik wil gekielhaald worden, Mylord, als ik er iets van begrijp ! We zijn toch wakker ? Wij leven toch ? Wij zijn toch niet in de onderwereld te recht gekomen ?

— Dat geloof ik haast niet, James ! antwoordde Raffles bedaard. De onderwereld is niet zoo duister ! En van de Styx, de rivier, welke men in de boot van Charon moet overtrekken, om het verblijf der dooden te bereiken, zie ik ook niets ! En wij leven nog — dat staat vast !

— Het is bijna hetzelfde geluid als je aan boord van een reusachtige mailstoomer hoort,

wanneer je ver van de machines slaapt ! mompelde Brand. Het is zeker de vreemdste gewaarwording, die ik nog ooit heb beleefd !

Juist toen hij dit gezegd had, verlichtte een zwak schijnsel de ruimte, waar zij zich bevonden.

Het was inderdaad de bodem van een soort put, of liever gezegd een zeer steil oplopende schacht, waar de drie mannen thans stonden.

De wanden bestonden uit aarde en hier en daar staken er ronde balken uit, waaraan het duidelijk viel te zien dat zij met de zaag bewerkt waren.

En het mocht wel een gelukkig toeval heeten, dat de drie mannen bij hun snellen val, of hun afsullen naar den bodem van deze schacht, niet met die balkeinden in aanraking waren gekomen.

De wanden waren rotsachtig en bestonden uit een soort leisteen of schief.

Maar de wand, die zoo warm was dat men er nauwelijks de hand tegen kon houden, reeds loodrecht van den vloer op en toen Raffles er het licht van zijn lantaarn op liet vallen, kon hij geen oogenblik aarzelen — die wand bestond uit beton en was zonder eenigen twijfel door menschenhanden opgetrokken.

HOOFDSTUK II.

IN DOODSGEVAAR.

Eenigen tijd bleven de mannen zwijgend bijeen staan.

Zij moesten zichzelf bekennen, volstrekt niets te begrijpen van hetgeen hen zoo plotseling, zonder eenige inleiding was overkomen.

Toch begrepen zij vaag, dat zij hun toestand in de eerste plaats moesten toeschrijven aan de woede der elementen en vooral aan de stortregens, die twee dagen achtereën met ongehoorde hevigheid laagvlakten in moerassen en beken in woeste bergstroomen hadden veranderd.

Dat was zeker — de grond was als het ware onder hun voeten geweken en een lange glijpartij, die veel op een val geleek en waarbij zij er niet zonder schrammen en builen waren afgekomen, was het gevolg geweest.

Maar dat was niet alles.

Een vage ongerustheid, een eigenaardig angstgevoel, waaraan zij geen naam wisten te geven, deed hen huiveren.

Het was de plotselinge ontmoeting met het volslagen onbekende, dat dit gevoel teweeg bracht.

Tevergeefs vroegen zij zich af, wat die hitte, die betonnen muur, dat eigenaardige, gonzende geluid als van een reusachtigen bromtol, dat vreemde sidderen van den bodem te beteekenen hadden.

Een ding wisten zij zeker — zij moesten zich in het binnenste van den Tuni Berg bevinden!

Maar hoe diep wel — dat ging voorloopig hun waarneming te boven.

De lantaarn van Raffles was nog altijd op den betonnen muur gericht, die rechtstandig oprees en volkomen egaal was, zonder een enkele verhevenheid, zonder een spleet.

De muur verdween omstreeks tien of twaalf meter hooger in een vage duisternis en zeer waarschijnlijk in het verwulf van de schacht of tunnel, hetgeen ook niet anders kon, daar die schacht met een steile helling omhoog rees.

Vroeg of laat moest iedere rechtstandige muur dus het dak van dien tunnel bereiken.

Maar dit was ook aanstonds op te merken —

aan een beklimming van die schacht viel niet te denken.

Daartoe waren de wanden te schuin en bij den eersten den besten stap, dien Brand deed, bij wijze van proef, gleden de dikke, vette aardkluiten onder zijn voet weg.

En Raffles had hem aanstonds waarschuwend moeten toeroepen:

— Voorzichtig! Trap de aarde niet los — wanneer zij in beweging komt, zou zij de schacht kunnen vullen en dan zouden wij ellendig om het leven komen!

— Maar wij moeten hier toch trachten weg te komen! riep Brand uit, aangegrepen door een geheimzinnige vrees, die hem anders volkomen vreemd was.

De overgang van den loeienden storm, den neerplassenden regen en het felle bliksemlicht tot deze stilte en deze duisternis was ook al te plotseling geweest.

Maar Raffles had reeds een onderzoek ingesteld.

Hij liep den bodem van de schacht in het rond en meer dan twaalf schreden behoefde hij daarvoor niet te doen.

De bodem was bijna cirkelrond, ongelijk en toen Raffles zich bukte en den grond met zijn lantaarn verlichtte, bemerkte hij een soort glinsterende stof.

Hij nam er wat van tusschen zijn vingers, wreef het over elkaar en zeide toen kortaf:

— Anthraciet!

Brand slaakte een kreet van verbazing en riep uit:

— Een steenkolenmijn dus?

— Misschien — neen, waarschijnlijk! Maar dan een mijn die reeds lang is uitgeput en misschien al sedert een halve eeuw niet meer wordt geëxploiteerd. Ik meen de plaatsen van alle steenkoolbeddingen en anthracietlagen in geheel Europa vrij goed te kennen — maar van een exploitatie in deze streek heb ik nooit gehoord!

— Kun je je niet vergissen? Kan dat anthracietgruis hier niet toevallig zijn gekomen?

— Dat zou al zeer merkwaardig zijn. Neen

— de schacht waardoor wij naar beneden zijn getuimeld, leidde vroeger wel degelijk naar een steenkolenmijn in het binnenste van den Tuni Berg. Ik begrijp nu ook direct de aanwezigheid van die afgezaagde steunbalken!

— Maar voor den duivel, Mylord — is het gepermitteerd, dat men hier zulke menschen-vallen aanlegt? riep Henderson boos uit. Men zou er den nek bij kunnen breken!

— Dat is niet met goedwil geschied, James geloof dat maar vrij! hernam Raffles met een flauwen glimlach. De ingang van de niet langer gebruikte schacht is wel degelijk afgedekt geworden met sterke balken, boomstammen en aarde, om ongelukken te voorkomen, maar die bedekking is waarschijnlijk niet bestand geweest tegen de stortvloed van de laatste dagen, die zelfs bruggen hebben weggespoeld, zooals ik je nog gisteren heb meegedeeld.

Een oogenblik bleef het stil en toen hernam de reus weder:

— Gij zeidet zooeven, Mylord, dat deze mijn verlaten is en niet meer wordt gebruikt. Hoe komt het dan dat deze muur zoo warm is en wij daar achter zulk een zonderling geraas hooren?

— Je denkt daarbij zeker aan pompen, aan de machines voor de luchtventilatie, aan het geraas dat de liften maken, als zij op en neer door de schachten vliegen, James! antwoordde Raffles langzaam. Maar van dat alles kan hier geen sprake zijn! Een mijnexploitatie verradt haar aanwezigheid reeds op vele mijlen afstand, want heel in de verte ziet men reeds de hoge schoorsteenen, de geraamten van de stellages boven de liftschachten, die scherp tegen de lucht afsteken, met hun reusachtige draaischijven, de woningen van de mijnwerkers, de administratiegebouwen, de locomotiefloodsen en opslagplaatsen — kortom alles, wat het bedrijf in een kolenmijn kenmerkt. Wij zwerven nu bijna een week in den omtrek hier. Een paar uren geleden zaten wij op den top van denzelfden berg, in welks binnenste wij ons thans bevinden. Heb je toen iets van dat alles gezien, James?

— Niets, Mylord! moest de reus bekennen. Maar dan begrijp ik er ook geen steek van!

— Wat dat aangaat hebben wij niets boven je voor, beste James — wij kunnen het evenmin begrijpen! hernam Raffles op ernstigen toon. Maar een ding is zeker — wij zijn hier in een gedeelte, of liever in den toegangsweg van een anthracietmijn.

Hij belichtte een gedeelte van den wand met zijn lamp en vervolgde:

— Ja, Ik bedrieg mij niet! De bodem bestaat hier uit schieferklei en zandlagen — en daar-

tusschen zijn hier en daar nog sporen te zien van de uitgemergelde anthracietaders. Het komt ook overeen met de formatie van dit geheele gebied, een voorlooper van de krijtformaties. Hier heeft stellig anthraciet in den bodem gezeten!

— Maar dan verkeerden wij in groot gevaar! riep Brand uit. Dan moet er nog mijngas aanwezig zijn!

— Dat is niet zeer waarschijnlijk! zeide Raffles hoofdschuddend. Als er al mijngas in deze schacht is geweest, dan moet het spoedig zijn opgetrokken door dezen luchtkoker, die nu rechtstreeks in verbinding staat met de buitenlucht. Trouwens, wij hebben nu met onze electrische zaklantaarn volstrekt niets te vreezen. Wij zullen ons moeten onthouden van het genot van sigaren of tabak en dat is alles!

— Maar als er mijngas was, Mylord, dan moesten wij het toch ruiken! riep Henderson uit.

— Daarin vergis je je, James! zeide Raffles. Daardoor is het verraderlijke mijngas juist zoo gevaarlijk, omdat het zijn aanwezigheid door niets verradt — voordat het te laat is! Slechts een zeer fijn reukorgaan zou in staat zijn, den zwakken geur van het mijngas te bespeuren! Hoe het in de andere mijngangen gesteld is — dat durf ik natuurlijk niet zeggen.

— Maar moesten wij niet liever trachten, hier zoo spoedig mogelijk vandaan te komen? herhaalde Brand nogmaals, onder den indruk van zijn zonderlinge vrees.

— Ik wil niets liever — als je mij maar een middel aan de hand doet! antwoordde Raffles schouderophalend. Hij hief zijn lantaarn zoo hoog mogelijk op, klom zelfs op de schouders van den reus, maar daarboven bleef alles duister, duister als de zwartste nacht.

Geen enkele lichtstraal drong naar binnen; nergens stuitte het licht op een wand.

Alleen was het te zien, dat de koker, op welks bodem zij zich bevonden, zich zeer langzaam een weinig vernauwde.

Raffles klom weder van de schouders van Henderson en zeide, na even te hebben nagedacht:

— Ik kan de frissche nachtlucht opsnuiven — de ingang is dus nog geopend en van het mijngas hebben wij niets te duchten. Neen, het gevaar dreigt niet van dien kant — — —

Hij ging weder naar den muur van beton, legde er een oogenblik de hand tegen om haar dadelijk weder terug te trekken en zeide hoofdschuddend:

— Het gaat boven mijn begrip! Ik begrijp van al deze verschijnselen niets. Die hitte —

dat trillen van den bodem — dat eentonige gezoem, dat maar niet ophoudt — —

— Denk je dat we hier den nacht zullen moeten doorbrengen? vroeg Brand bedrukt.

— Daar ben ik bang voor! Wij kunnen trachten, als het geluk wil, dat het daglicht hier naar binnen valt een weg naar buiten te vinden. Wij mogen ons gelukkig prijzen dat wij niet zwaar gekneusd zijn, want als de schacht steiler was geweest....

— Dan behoeften wij ons nu zeker niet meer te bekommeren over de manier, waarop wij hier vandaan zullen komen Mylord! vulde Henderson droogjes den zin aan. Ik taxeer dat wij van een hoogte van een meter of tachtig naar beneden zijn komen rollen!

— Op zijn minst, James — op zijn minst! riep Brand uit. Ik heb een gevoel of al mijn ribben gekneusd zijn en ik heb een buil op mijn hoofd als een vuist zoo groot! Hoe laat is het?

Hij wilde op zijn horloge zien, maar het bleek te zijn blijven stilstaan.

Hetzelfde was het geval met het ouderwetsche zilveren horloge van Henderson, dat hem nooit verliet en alleen de gouden chronometer van Raffles liep nog.

Het wees half negen in den avond aan.

— Wij kunnen niet anders doen dan rustig den morgen afwachten! zeide Raffles. Wij zullen de tent op den grond uitspreiden en ons op onze dekens uitstrekken. Van de koude zullen wij in ieder geval niet te lijden hebben!

— Zeg maar liever dat het is om te stikken! riep Brand uit. Het is alsof ik mij in een glasblazerij bevind.

Op dat oogenblik weerklonken er achter den muur van beton met regelmatige tusschenpoozen doffe slagen, vele minuten achtereen.

De grond dreunde er van.

— Merkwaardig! bromde Raffles hoofdschuddend. Het lijkt wel op de slagen van een plethamer — en dat is toch onmogelijk! Dat is volkomen ondenkbaar! Maar als het dat niet is — wat kan het dan wel zijn? Als dit een werking van de natuur is — hoe komt hier dan die muur van beton — dat is toch het werk van menschen! Nu, wij zullen misschien wat wijzer zijn, als de dag aanbreekt! Ik kan niet anders voorstellen, dan nu maar te gaan slapen — des te vroeger zal de zon misschien wekken!

De voorbereidselen voor den nacht werden gemaakt.

De stijf opgerolde tent werd ontpakt en zoo goed als het ging gedroogd, eenvoudig door haar vlak bij den muur van beton te hangen.

Zij werd vervolgens op den bodem van de schacht uitgespreid en daarover werden de

dekens gelegd en na nog iets te hebben gegeten van den kleinen voorraad brood en kaas, strekten de drie mannen zich naast elkander op de dekens uit en zoo klein was de ruimte, dat het den reus onmogelijk was zijn lichaam geheel uit te strekken — hij moest dien nacht of hij wilde of niet, op den rug en met opgetrokken knieën slapen.

Nu en dan werden zij wakker en dan was het nog altijd pikdonker om hen heen, nog altijd was het even benauwd warm, nog altijd duurde het eentonige gonzen en het naast onmerkbare trillen van den grond door.

Het kon ongeveer half vijf in den morgen zijn geweest, toen Raffles als eerste en nu voorgoed ontwaakte.

Hij stond op, rekte zich uit en aanstonds richtte zich zijn blik naar boven.

Een zeer zwak schijnsel, nauwelijks merkbaar, was daarginds, heel hoog, zichtbaar geworden — dat moest het daglicht zijn!

En dat zwakke schijnsel toonde Raffles aan, dat de schacht een veel minder groote helling had dan hij aanvankelijk had vermoed.

Toch was het op het eerste gezicht duidelijk, dat er aan een beklimming zonder de hulp van ladders niet te denken viel.

Zijn blik op het zwakke lichtschijnsel gericht houdend, berekende Raffles de hoogte van de schacht op ongeveer honderd meter.

De opening teekende zich af als een soort van spleet en Raffles kon flauwtjes takken en struiken zich zien afteekenen tegen den lichteren achtergrond.

Het schijnsel werd wat helderder en nu kon Raffles heel bovenaan de overblijfselen zien van een soort van trap of ladder, die waarschijnlijk vroeger bestemd was om naar het binnenste van de verlaten steenkolenmijn af te dalen, waarnaar de toegang nu versperd was door dien zwaren muur van beton.

Toen hij dit alles in zich had opgenomen, drong een andere gewaarwording tot Raffles door — die van hitte en die van geluid — de betonnen muur was nog altijd even warm en daarachter klonk onophoudelijk het gegons als van duizenden bijen.

Hij wakte Henderson en Brand, die eerst wat verwonderd om zich heenkeken, maar al heel spoedig volkomen bij kennis waren, door het besef van het gevaar waarin zij zich bevonden.

Dat gevaar was zeker niet denkbeeldig!

De streek was hier bijzonder verlaten, de dichtstbijzijnde boer woonde eenige kilometers verder, daarenboven was het pad misschien geheel verwoest — en — zij hadden nog slechts voor een dag levensmiddelen bij zich!

Zij moesten dus tot allen prijs trachten, deze plek te verlaten, waar zij zoo noodlottig beland waren.

Zij aten snel en zwijgend en toen begon Raffles :

— Luistert eens, vrienden ! Het is onmogelijk, zonder hulp uit dezen tunnel te komen ! Touwen hebben wij niet en aan een beklimmen van dien wand van gladde klei en zand valt niet te denken ! Daarboven is nog een overblijfsel van een trap — maar om die te bereiken, zouden wij minstens 60 meters moeten klimmen !

— Zal ik het eens beproeven, Mylord ? riep Henderson uit en reeds zette hij zijn zwaren voet eenige decimeters hooger in den hellenden wand.

Maar onmiddellijk begon die wand zich te verplaatsen, groote blokken klei rolden naar beneden en er had een soort kleine aardverschuiving plaats, die den bodem van de schacht met een laag van omstreeks een decimeter dikte bedekte.

— Je ziet dat dat onze ondergang zou zijn, James riep Raffles op ernstigen toon. Tien zulke stappen en de geheele tunnel zou boven ons instorten !

— Maar er moet toch een middel zijn om hier weg te komen riep Brand wanhopig. Als wij dien muur van beton eens aantastten ?

— Waarmee ? Met onze geweren soms ? vroeg Raffles sarcastisch. Zelfs met een houweel zou het zeer moeilijk, zoo niet mogelijk zijn ! Dynamiet hebben wij niet bij ons — en dat is misschien nog maar goed ook, want wij zouden in staat zijn om het te gebruiken en niemand kan zeggen of er nog mijngas in deze verlaten schachten is !

— Maar als dat zonderlinge geluid en die hitte het werk is van menschelijke wezens, Mylord — waarom schreeuwen wij dan niet, waarom trachten wij dan niet hun aandacht te trekken ? riep Henderson uit.

Er verscheen een vreemde glimlach om de dunne lippen van Raffles, toen hij als met aarzeling antwoordde :

— De menschen die dit geluid en die warmte veroorzaken, zeg je ? Misschien — zijn zij onze vrienden niet !

Als in antwoord op deze woorden kwamen er plotseling langs den steilen wand van de schacht een aantal groote kluiten zand en aarde omlaag rollen.

Raffles richtte den blik omhoog.

Het lichtschijnsel was sterker geworden en hij meende daarboven vage schaduwen te zien bewegen en telkens werd de kleine opening even verduisterd — en dan rolden er opnieuw zware

kluiten aarde omlaag.

— Goddank ! Daar moeten menschen zijn ! riep Henderson en hij begon zoo luid hij kon, in zijn eigen taal te roepen en te schreeuwen.

Maar daarboven scheen men zijn stentorstem niet te hooren — en steeds bleven de groote kluiten aarde en het zand neervallen en die kluiten namen stukken van den grond mede, zoodat er op den bodem van de schacht een ware regen neerviel, met een dof geluid en de mannen heen en weer moesten springen om de zwaarste kluiten te ontgaan.

— Maar voor den duivel — hooren zij ons dan niet ? schreeuwde Henderson woedend.

— Ze hebben je, geloof ik, wel gehoord, James, gaf Raffles ten antwoord.

— Waarom houden zij dan niet op met dat gooien met aarde ?

Omdat zij de schacht weder willen vullen, denk ik ! antwoordde Raffles.

Zijn stem had een eigenaardigen klank en toen Henderson hem aankeek, zag hij dat het gelaat van Raffles doodsbleek was.

De reus wankelde een stap achteruit en schreeuwde heesch :

— Wat ? Zij zouden deze schacht willen dichtgooien, wetende dat er hier menschen beneden zijn ?

— Ja, James, gaf Raffles kortaf ten antwoord.

De reus uitte een gebrul als een wild dier maar de regen van zand, aarde en steenen bleef meedoogenloos neervallen en de put begon zich te vullen.

Raffles bleef een oogenblik doodstil staan, de handen tot vuisten gebald, zijn gelaat vertrokken en toen kwam het eensklaps over zijn lippen :

— Wij moeten vechten voor ons leven, vrienden ! Wie weet — misschien is er nog een andere uitgang. Er moeten toch indertijd mijn-gaanderijen op den bodem van deze schacht hebben uitgeloopen ! Zij zijn wellicht verstopt in den loop der tijden — laten wij het uiterste doen om een van die openingen weder vrij te maken.

Zonder nog een woord te spreken wierpen alle drie de mannen zich op de knieën en begonnen te graven met een verbeterd haast, met de verwoedheid van mannen, die weten dat het om hun leven gaat.

Zij verwonden hun vingers op de wanden van schiefer, terwijl de zware aardkluiten pijnlijk op hun ruggen en ledematen neerbonsden en zij telkens beenen en armen moesten vrijmaken, om niet onder de aarde bedolven te worden.

Zij worstelden hijgend, bijna tien minuten

lang, nu eens bijna geheel begraven, dan zich met een wanhopige poging weder vrij makend, Maar eensklaps slaakte Brand een zachten kreet, zijn handen hadden de weke aarde ontmoet en hij begon nu met dolzinnige haast als een mol te graven, bijna stikkend van benauwdheid, zijn lichaam reeds halverwege onder de aarde bedolven, die steeds vlugger van boven neerstortte.

Raffles en Henderson worstelden zich naar hem toe en begonnen hem te helpen in de halve duisternis.

Bij handen vol haalden zij de aarde naar zich toe, hijgend en steunend, terwijl zij ieder oogenblik moesten vreezen, dat de neerstortende aarde de nauwe opening, die redding moest brengen, zou verstoppem.

Henderson, die zwoegde voor zes, gromde als

een wild dier en herhaalde eenige malen:

— Als ik hen levend krijg — als ik hen levend krijg....

Dan plotseling stak zijn arm door den dunnen wand van aarde, die de opening naar een gaanderij verstopt had en hijgend, bijna machteloos van vermoeidheid, terwijl het bloed in hun slapen klopte, wierpen de drie mannen zich door de nauwe opening en bleven, met reutelen de borst, als geradbraakt door de zware aardkluiten en de stukken hout, die op hen waren neergebonsd, een oogenblik half verdoofd op den bodem van de nauwe gaanderij liggen, terwijl achter hen de opening al spoedig geheel bedekt werd door de aarde, die de onbekende moordenaars daarboven onophoudelijk in de schacht wierpen.

HOOFDSTUK III.

IN DE KAKEN VAN DEN DOOD.

In de gaanderij, die op deze plek geschraagd werd door houten steunberen en massieve dwarsleggers, hing een benauwde lucht, nauwelijks geschikt om te ademen.

De hitte was echter beduidend minder — maar ook hier was het vreemde, zoemende geluid duidelijk hoorbaar — duidelijker zelfs dan zooeven in de schacht.

Zoodra Raffles eenigszins tot bezinning was gekomen, liet hij zijn zaklantaarn ontgloeien.

Het licht bestraalde de donkere wanden van een smalle verlaten mijngang.

Op geregelde afstanden waren nog de stutbalken te zien, die het verwulf hadden moeten dragen.

Maar geen spoor meer van anthraciet, uitgezonderd een handjevol gruis.

De ader was tot het laatste brokje uitgemergeld en men zag niets anders dan de blauwzwarte schieferklei, waarin overal gaten waren gehakt — de plaatsen, waarin zich vroeger de kostbare anthraciet had bevonden en die waren opgevuld met metselstenen en kalk.

De gang was zoo laag, dat Henderson er slechts op zijn knieën in kon voortkruipen, terwijl Brand en Raffles diep gebukt moesten gaan.

Zij liep over een lengte van bijna 30 meter in een volkomen rechte lijn door en aan het einde mondde zij uit in een veel hoogere en

breedere gaanderij, waar op den grond nog enkele verroeste dwarsliggers lagen van het smalspoor, waarover eertijds met donderend geweld de lange rijen kipkarren vol steenkool hadden gegleden, getrokken door een mijnpony.

Ook hier schoorden sterke steunbalken de zoldering — en ook hier was geen spoor meer te vinden van de vroeger zoo rijke anthracietlaag.

Links en rechts scheen deze gaanderij zich uit te strekken zoover het oog kon reiken.

Het was volkomen stil, zoo stil als in het graf.

Hier vernam men niets van het zonderlinge gezoem, hetwelk de drie mannen zoo langen tijd achtereen hadden gehoord, niets was hier hoorbaar dan hun eigen ademhaling.

De drie mannen konden hier gemakkelijk rechtop staan, want deze mijn gang was minstens twee meter hoog en ruim anderhalve meter breed.

Raffles aarzelde even, maar sloeg toen rechtsaf, behoedzaam verder gaande en zijn lantaarn voor zich uithoudend.

De honger plaagde hem en hij begreep dat er snel en doortastend gehandeld moest worden, want de toestand was nog verre van veilig.

Wie kon zeggen of deze gang niet zou doodloopen — zou stuiten op een diepe loodrechte schacht, en die ze evenmin zouden kunnen beklimmen als diegene, welke hun bijna noodlottig was geworden?

Of dat deze gang aan beide zijden niet was dichtgemetseld?

En nog andere gevaren deden zich voor!

Deze mijn had zeker een groot aantal gaanderijen, gangen en dwarsgangen, die elkander in alle richtingen kruisten — en wee dengeen, die in dien doolhof verdwaald raakt!

Hij zou jammerlijk om het leven komen, stervend van honger en uitputting!

En toch moest het gewaagd worden — toch moesten zij trachten, een uitweg uit deze verlaten mijn te vinden!

Raffles was menigmaal in een steenkolenmijn afgedaald en hij begreep, dat hij zich thans in een hoofdgaanderij bevond, die zeer waarschijnlijk zou uitmonden bij den bodem van een mijnput, waardoor vroeger de liften met de mijnwerkers op en neer gingen.

Misschien bevonden zich daar ook nog ladders en dan zouden zij naar boven kunnen klimmen.

Hij deelde Brand en Henderson zijn vermoedens mede en de jonge man zeide kortaf:

— Wij moeten het in ieder geval beproeven!

Wij kunnen hier niet met de armen over elkaar geslagen den dood afwachten!

— Op weg dan!

Geleid door de zaklantaarn van Raffles, gingen de drie mannen de gaanderij verder in, voorzichtig loopend, want telkens stuitte hun voet tegen een houten balk of de resten van een vernielde ijzeren kar.

Zij spraken in het geheel niet — zij bevonden zich in dien toestand, waarin de mensch geheel vervuld is van zijn eigen gedachten.

Allen begrepen dat zij in levensgevaar verkeerden — en allen begrepen evenzeer, dat er in het inwendige van dezen heuvel geheimzinnige, boosaardige, vijanden op hen loerden, die reeds eenmaal getracht hadden, zonder zelfs te weten wie zij waren, hun het leven te beneemen.

En zij vermoedden, zij gevoelden het als een zekerheid, dat er in het binnenste van dezen lagen berg, in deze reeds sedert tientallen jaren verlaten mijn een werk verricht werd, dat het daglicht niet mocht zien.

Maar van welken aard dat werk was — Raffles was de eenige, die de waarheid doorschouwde — —

Allen gevoelden zich geplaagd door den honger, maar zij dachten er niet aan te klagen en gingen moedig voorwaarts.

Bij hun plotselinge vlucht, in den strijd om het leven, hadden zij hun geweren moeten achterlaten en ook had niemand in die oogenblikken van waanzinnige ontzetting gedacht om de weinig nog overgebleven voorraad levensmiddelen mee te nemen.

Raffles had zijn browning — Henderson had een stevig jachtmes — er was een lantaarn en dat was alles!

Zij hadden bijna een half uur de hoofdgaanderij gevolgd zonder zich te laten verleiden een van de talrijke zijgangen in te gaan, die links en rechts van hen hun zwarte muilen opensperden, toen Raffles plotseling stilstond en op zachten toon zeide:

— Hier zijn wij aan den mijnput — ik denk dat dit de eenige is geweest, die in de flanken van den heuvel uitmondt, want de mijn is niet uitgestrekt, wat misschien een groot geluk is te noemen — —

De anderen gaven geen antwoord.

Wat deed het er toe of de mijn groot of klein was — als zij haar toch niet zouden kunnen verlaten?

Raffles had zijn zaklantaarn zoo hoog mogelijk opgeheven en keek naar boven.

De mijnput verloor zich in de duisternis en zij was volkomen rechtstandig geboord, om-

streeks drie meters in doorsnee en bijna zuiver rond.

Tegen den wand waren heel hoog, de overblijfselen zichtbaar van de houten stijlen, waartusschen de liftkooien op en neer hadden gegleden.

De uiteinden, op bijna dertig meter van den bodem, waren zwart en zagen er uit alsof zij verkoold waren.

De geheimzinnige werkers in het binnenste van den heuvel hadden waarschijnlijk het heele liftgestel in brand gestoken, om iedere verbinding met de buitenwereld te vernietigen, maar het vuur had slechts de helft van het houtwerk kunnen verteren.

Intusschen was het volkomen onmogelijk, het onderste gedeelte van de half verbrande stellage te bereiken, dat zagen de drie mannen dadelijk in.

Zij hadden geen touwen, geen ladders — en hoe zij ook den bodem van den mijnput afzochten — zij vonden niets dan een paar verkoolde balkjes, een hoop sintels en wat roestig ijzerwerk.

Zwijgend kwamen zij weder bij elkaar staan en toen begon Raffles met zachte stem :

— Het zal onmogelijk zijn, vrienden, de mijn langs dezen put te verlaten. Zij is loodrecht geboord, de wanden zijn volkomen glad en wij hebben niets om ons er uit te werken !

— Maar er moeten toch oorspronkelijk ladders zijn geweest ?

Raffles wees zijgend naar boven en Brand, die de richting van zijn blik volgde, zag heel hoog het eveneens verkoolde overblijfsel van een van die zoogenaamde Jacobsladders, voortdurend op en neer gaande houten stellages, door spijlen verbonden, evenals de ladders, die den mijnwerker in staat stellen zich zonder eenige inspanning naar boven of naar beneden te bewegen.

Brand zuchtte en balde de vuisten, maar hij zeide niets.

Raffles had om zich heengekeken en de opmerking gemaakt, dat er op deze hoogte een gaanderij in beide richtingen en daarenboven drie gangen uitmondde.

Een langzaam begon hij te spreken :

— Het zou tot niets dienen, vrienden, te verhalen dat onze toestand zeer ernstig is. Wij bevinden ons hier waarschijnlijk ongeveer in het midden van de mijn, maar niemand kan zeggen waarom het beter zou zijn deze gang in plaats van gindsche te volgen — terug te keeren of voorwaarts te gaan.

— Hier blijven kunnen wij evenmin ! riep Brand uit. Laten wij de hoofdgaanderij volgen

— misschien leidt die naar buiten !

Maar Raffles schudde ontkennend het hoofd en antwoordde zacht :

— Neen, Brand — reken daar vooral niet op ! Wij zijn hier diep in den berg, en als er inderdaad mijngangen naar buiten hebben geleid — wat ik betwijfel — dan hebben — — — zij ze toch reeds dichtgemetseld !

— Wie bedoel je ?

— Dat kun je wel raden — ik bedoel de menschen die hier in de ingewanden van de aarde ijverig als mieren arbeiden aan hun geheimzinnig werk.

De drie mannen zwegen lang.

Toen klonk de basstem van Henderson, die zeide :

— Ik geloof dat uw zaklantaarn in kracht vermindert, Mylord !

Raffles hief verschrikt zijn lantaarn op. Henderson had maar al te goed gezien — het licht van het kleine lampje begon merkbaar te verzwakken en binnen een kwartier zou het misschien reeds niet meer voldoende zijn om bij te kunnen zien.

— Heeft een van jullie zijn lantaarn nog ? vroeg Raffles.

— Ik ben de mijne kwijt, Mylord — — —

— De mijne is gebroken — hier is ze ! riep Brand uit.

Raffles nam de lantaarn aan, opende ze, nam de batterij er uit en liet deze in zijn zak glijden.

Toen zeide hij :

— Laten wij de hoofdgaanderij dan maar volgen — misschien brengt die ons naar een tweeden put, waar zij nog niet alles vernield hebben. Blijven kunnen we hier niet....

Zij begaven zich weer op weg en steeds zwakker werd het schijnsel van de zaklantaarn.

Zij stootten zich pijnlijk tegen vooruitstekend gesteente en eenmaal struikelde Henderson languit over een vergeten dwarsligger.

Zij gevoelden zich zwak en duizelig maar gingen toch met koppige vastberadenheid verder.

Een kwartier later, juist toen zij een tweeden put bereikt hadden, ging de lantaarn van Raffles uit.

Op den tast haalde hij er de uitgeputte batterij uit en verving die door diegene, welke Brand hem zooeven gegeven had.

Toen het licht weder brandde, al was het dan met geringe sterkte, slaakten de drie mannen een kreet.

Op ongeveer acht meter boven hun hoofd was deze tweede mijnput dichtgemetseld....

Zij zouden dit steenen dak nooit kunnen be-

reiken, zelfs al. klommen zij op elkanders schouder.

— Laten wij wat rusten — laten wij trachten een plan te beramen! zeide Raffles met zachte stem.

Zij gingen zitten en toen werd het stikdonker — Raffles had de lamp gedoofd om er zoo lang mogelijk nut van te kunnen hebben.

In hun eigen sombere gedachten verdiept bleven de mannen zoo eenigen tijd in die inktzwarte duisternis op den bodem van den mijnput bijeen zitten.

Raffles had zooeven op zijn horloge gekeken — zij hadden nu in 24 uren niets gegeten, noch gedronken.

Hun tong begon aan hun gehemelte te kleven en Brand had reeds geklaagd, dat hij telkens vurige vonken voor zijn oogen zag verschieten, draaiende ballen en cirkels als van een vuurwerk.

Dat was het gevolg van de bedompte lucht in de mijn, die niet meer voor inademing geschikt was.

Allen gevoelden zich door een zonderlinge loomheid aangegrepen, waartegen zij zich instinctmatig verzetten, want zij begrepen maar al te goed, dat zij den dood zouden verhaasten, door aan dat gevoel van zwakte en slaap toe te geven.

Na een kwartier ongeveer sprong Raffles dan ook weder op, maakte licht en beval kortaf:

— Verder! Wij zijn nu voldoende uitgerust — slapen beteekent misschien de dood!

En weer begon de tocht door de verlaten mijn, bij het al zwakker wordende licht van de electrische zaklantaarn.

Hun handen bloedden, de aderen van hun slapen klopten, zij stootten zich de voeten tegen overblijfselen van kipkarren en stutbalken en zij liepen verwaasd rond, op goed geluk, zonder een enkel woord te spreken en met de handen voor zich uittastend, elkander nu en dan aanroepend, uit vrees dat zij elkander zouden verliezen.

De dorst schroeide hun kelen dicht en de honger begon zich meer en meer te doen gevoelen.

Toch bleven zij doorloopen, uren en uren achtereen, gang in, gang uit, soms dezelfde gaanderij driemaal binnen enkele minuten passeerend, dan plotseling weder verschrikt achteruit deinzend voor een diepe schacht, die plotseling loodrecht voor hun voeten gaapte en die, toen de mijn nog gebruikt werd, zeker door een dikken houten vloer was afgedekt.

Zij hadden geen besef van den tijd meer en strompelden bijna wezenloos voort, terwijl het bloed in hun hersens al luider begon te gonzen

en zij soms het gevoel hadden, alsof hun lichaam geen gewicht meer had en zij met verbijsterende snelheid neervielen in een bodemloozen afstand.

Toen kwam het oogenblik, waarop ook de batterij van Brand uitgeput begon te raken.

Het kleine lampje verspreidde nog slechts een zwak schijnsel, waarbij men ternauwernood een paar meters voor zich uit kon zien.

Ettelijke malen hadden de drie mannen reeds op hun schreden moeten terugkeeren, na een lange mijngang ten einde te zijn gekropen, die in het leigesteente van den berg zich bleek te verliezen.

Hun krachten waren ten einde.

Zij hadden bijna den geheelen dag geloopt, in een kring, zooals zij nu wel begrepen en herhaaldelijk waren zij den hoofdput voorbij gekomen.

Zij waren nu een smalle gaanderij binnengekropen, die zij nog niet hadden betreden, kreunend van inspanning, terwijl hun hoofden dreigden te barsten door het langdurig inademen van de slechte, met kolendamp bezwangerde lucht.

De gang verwijdde zich langzaam, totdat zij bijna rechtop konden gaan.

En plotseling schreeuwde Brand als in waanzin, nadat hij vele uren een dof stilzwijgen had bewaard:

— Laten wij het opgeven! Het dient tot niets! Wij zijn verloren — wij zitten als ratten in de val!

— Er is nog hoop, mijnheer Brand! zeide Henderson schor. Schep moed! In deze gaanderij zijn wij nog niet geweest. Wie weet waarheen zij leidt....

Hij tuurde scherp voor zich uit en slaakte eensklaps een heeschen kreet.

— Houd de lantaarn een weinig hooger, Mylord! ging hij met bevende stem voort. Ik geloof — ik zie daar een muur van metselsteenen! Wij moeten trachten....

Hij had de lantaarn gegrepen, die nog maar een zwak schijnsel verspreidde, hief haar hoog op en deed een paar stappen vooruit.

Maar hij struikelde over een stuk verroest ijzer, de lantaarn ontviel hem, brak en doofde uit.

Brand liet een schel lachje hooren, dat een vreeselijken klank had en honderdvoud weerkaatst scheen te worden door de wanden der verlaten gangen en schreeuwde:

— Nu is het uit!

Maar krachtig weer en bevelend klonk de stem van Raffles, toen hij uitriep:

— Schaam je, Brand! Ben jij een man? Misschien is de redding nabij, bewaar om

Godswil je kalmte — geef mij je hand, dan zal ik je leiden.

Raffles had zijn hand tastend vooruitgestoken, tot zij die van Brand ontmoette, die zich willoos liet voorttrekken.

Henderson, die telkens een korten waarschuwingskreet deed hooren, ging vooruit, tot de tastende vingers van zijn vooruitgestoken hand den muur ontmoetten, dien hij zooeven bij het licht van de lantaarn onduidelijk had kunnen onderscheiden.

Zijn hand gleed over de ruwe oppervlakte en zijn stem had een klank van blijdschap, toen hij uitriep :

— Hier zijn we er, Mylord !

— Waar zijn wij ? vroeg Brand met een schril lachje. Wil je door dien muur heen ? Je bent gek — volslagen gek !

— Wij kunnen zeker door dien muur heen, Brand ! antwoordde Raffles bedaard. Al was hij nog zoo dik — zolang hij niet van beton is, kunnen wij hem vernielen ! Het is onze eenige kans op redding, bedenk dat !

Reeds had Henderson zijn mes getrokken en in een volslagen duisternis, op den tast, begon hij met woesten ijver de kalk weg te krabben uit een voeg tusschen twee steenen.

Geruimen tijd werd er niets gehoord dan zijn zwoegende ademhaling en het krassen van de mespunt over de kalk.

Toen hij een oogenblik rustte, riep Raffles eensklaps uit :

— Hoor ! Hoor ! Daar is weer dat eigenaardige gezoem !

— Ik had het ook al gehoord, Mylord — maar ik dacht dat het in mijn eigen hoofd was ! riep Henderson uit. Als ik maar licht had — dan zou het vlugger gaan !

— Tracht het zoo te doen, James — ik durf geen lucifer of mijn sigarenaansteker doen ontvlammen ! zeide Raffles. Maar wacht — ik kan je misschien helpen met mijn zakmes !

Hij haalde zijn sterk zakmes te voorschijn, opende het en begon met het grootste lemmet de kalk rondom denzelfden steen af te krabben, waaraan Henderson bezig was.

Tot tweemaal toe brak de punt van het lemmet, maar hij zette onverdroten voort, besefvend, dat dit hun laatste kans was en dat zij ellendig om het leven zouden moeten komen, als zij haar niet aangrepen.

Wat Brand betreft — hij had zich op den vloer laten glijden en zat daar nu roerloos als een steenen beeld, met den rug tegen den wand leunend, bijna volkomen gevoelloos, met een zwaar, drukkend gevoel op de hersens.

Een half uur verstreek.

Zelfs de krachtige armen van Henderson begonnen verlamd te worden van de inspanning.

Maar eensklaps slaakte hij een onderdrukten kreet — hij voelde dat de zware metselsteen, waaromheen de kalk nu bijna geheel was weggekrabd, onder zijn vingers bewoog !

Raffles stak het lemmet van zijn zak mes zoo diep mogelijk in een gleuf, trok, en de steen bewoog zich naar hem toe, zoodat hij hem kon vatten en geheel uit de opening kon trekken.

Onmiddellijk drong een stroom frissche lucht in de mijngang door, die de beide mannen met onbeschrijfelijk welbehagen inademden.

En tegelijkertijd zagen zij elkanders gelaat verlicht door een zonderling, blauwwit schijnsel, afkomstig van een onzichtbare lichtbron, dat door de kleine opening op hun bleek gelaat speelde.

HOOFDSTUK IV.

DE ONDERGRONDSCH E WERKPLAATS.

Brand had zich met moeite overeind geschesen en de beide anderen maakten plaats voor den uitgeputten man, teneinde hem gelegenheid te geven, zijn longen te vullen met de frissche lucht, welke zij zoo lang hadden moeten

ontberen.

Met zijn krachtige handen kon Henderson nu met gemak nog wat meer steenen losmaken en de drie mannen konden nu door de opening zien.

In het eerst konden hunne blikken, die aan de duisternis gewend waren, geen bijzonderheden onderscheiden.

Aanvankelijk werd het hun slechts bewust, dat daarginds, in de verte, een helder verlichte ruimte was, maar de lichtkroon was onzichtbaar.

Het schijnsel was bijna zoo helder als daglicht en waarschijnlijk afkomstig van een paar zeer sterke electrische schijnwerpers.

Naar die ruimte voerde dezelfde gaanderij, waar zij zich thans bevonden en die zich aan gene zijde van den muur nog een twintigtal meters uitstreckte, alvorens uit te monden op de verlichte ruimte, waarvan zij kon worden afgesloten door middel van een paar hooge, dubbele deuren, die echter op dit oogenblik geopend waren.

Het doel van deze deuren was niet aanstonds duidelijk, totdat de oogen van de drie mannen wat beter gewend waren aan het schelle licht.

Toen ontdekten zij, dat aan de beide wanden van de gaanderij, van den muur af tot aan de deur, smalle planken waren gespijkerd, waarin eenvoudige kleederenhangers waren gedraaid en aan ieder daarvan hing een aantal kleedingstukken — van het begin tot het einde van de gaanderij, die dus blijkbaar als een soort vestiaire was ingericht.

Boven iederen haak was een nummer op de plank geschilderd en er waren er zeker wel een paar honderd van.

Van de hel verlichte ruimte, waartoe de thans openstaande deuren toegang gaven, was natuurlijk weinig meer te zien dan dat gedeelte, hetwelk door de wanden van de gaanderij begrensd werd.

Zij zagen een soort glazen wand en daar achter bewogen zich langzaam eenige personen, die slechts onduidelijk waren waar te nemen, blootshoofds met lange grijze jassen aan.

Zij hielden zich bezig met een werk, waarvan de aard op dien afstand van zeker 50 meter onmogelijk kon worden vastgesteld, maar eenmaal meende Raffles een man te zien voorbijgaan met een zwaar register onder den arm en die in de andere hand een groote stalen krompasser hield.

Raffles bromde iets onverstaanbaars voor zich heen en Henderson zag hoe zijn gelaat vertrok.

Het glazen schut scheen een soort van kantooruimte af te scheiden van de rest van de groote zaal, waarvan de twee mannen slechts een klein gedeelte konden zien.

Maar langzamerhand begonnen zij beter te onderscheiden.

En zij zagen, heel hoog tegen de zoldering een paar riemschijven, waarover met groote snelheid breede riemen voortschoven.

En tot twee malen toe zagen zij drie mannen, die gezamenlijk een kleinen wagen voortschoven die over rails scheen te loopen en waarop een voorwerp lag, dat zij niet dadelijk konden thuisbrengen, maar dat Raffles onheilspellend deed brommen.

Het leek op een groot suikerbrood en het had een metaalachtigen glans, in het schijnsel van de onzichtbare lichtbron.

Het scheen zeer zwaar te zijn, want de drie mannen moesten zich telkens tot het uiterste inspannen en zij duwden met gebogen ruggen en gekromde nekken het wagentje over de rails voort, tot het weder uit het gezicht verdween.

Maar sterker nog dan de indruk op de gezichtszenuwen was de gewaarwording, welke het gehoor onderging.

Want door de gemaakte opening klonk nu zeer duidelijk een machtig, dreunend gerucht, als van een reusachtige fabriek in volle werking.

Het was alsof er tientallen zeer groote machines snorden en daarbovenuit klonk het klepperend geluid van de snel voortschietende drijfriemen, het bonkend geweld van zware plethamers, in staat om het dikste staal als blik te buigen, het gerammel van zware kettingen en het donderend geweld van de zwaarbeladen karren, die over spoorstaven rijden.

Zij keken wel een kwartier toe, zonder een woord te wisselen, tot Henderson stamelde:

— Ik wil nog een dag hier rondwandelen, als ik er een steek van begrijp, Mylord! Ik heb in mijn jongensjaren wel eens gelezen van een zekeren Vulcanos, die een smidse had in het binnenste van den Etna — — — Hij was getrouwd met een zeker Venus — — —

— Dat heb je in „Baron van Münchhausen” gelezen, beste James! zeide Raffles met een flauwen glimlach. Maar daarvan is hier geen sprake! Het is misschien wel een smidse, maar dan een van geweldigen omvang!

Op dat oogenblik kwam er opnieuw een driel tal mannen voorbij, die uit alle macht een ijzeren wagentje voortduwden, waarop weder zulk een zonderling glanzend suikerbrood lag.

— En wat zouden ze hier dan wel maken, Mylord? vroeg Henderson in de grootste verbazing.

— Onder andere — granaten James, antwoordde Raffles ernstig en hij wees naar het voorwerp, dat nu buiten hun gezichtskring weg scheen te glijden. Monsterachtig groote granaten, grooter nog dan ze in den laatsten oorlog

door de Duitschers zijn gebruikt, in hun mortieren van 52 c.M. kaliber !

De reus gaf niet dadelijk antwoord en keek Raffles met open mond aan.

Toen barstte hij uit :

— Wilt gij zeggen, Mylord, dat dat reusachtig groote ding, dat die drie groote kerels daar voorbij reden, een granaat was ?

— Ik ben er bijna zeker van James !

— Maar — dan moet het stuk dat zulke granaten verschieten kan monsterachtig groot zijn !

— Dat zal het ook wel zijn, James !

— Maar — ik meende dat het de Duitschers verboden was een bepaald tijdsverloop granaten of ander oorlogstuig te fabriceren.

— Dat is ook zoo, James ! hernam Raffles ernstig. Het is hun verboden. Zij doen het ook niet meer althans niet in het openbaar. Herhaaldelijk hebben de contrôle-commissies der geallieerden wapendepots en ook wel klandestiene wapenfabriekjes in Duitschland ontdekt — maar op zoo iets als dit zullen zij inderdaad wel niet gerekend hebben ! En toch wist ik al wat wij hier zouden ontdekken, van het oogenblik af, dat ik dat zonderlinge gezoem hoorde en de hitte achter dien betonnen muur voelde ! Weet je waar wij ons toen bevonden, James ?

— Neen, Mylord — dat weet ik niet !

— Aan de achterzijde van een smeltoven ! Misschien wel van een Bessemer peer, dat wil zeggen een van die peervormige en beweegbare ovens, waarin het beroemde Bessemer staal gesmolten wordt !

— Dan is het vrij duidelijk, dat we het warm hadden ! zeide Henderson langs zijn neus. Maar er is nog heel wat, wat ik niet begrijp, Mylord !

— Laat eens hooren, James !

— Dat duivels werk wordt onder den grond verricht. Zij gebruiken hiertoe een deel van de oude mijn. Waar komt dan die frissche luchtstroom vandaan, die ons weer geregeld doet denken ?

— Vrij eenvoudig, James — er zijn natuurlijk talrijke luchtschachten en krachtige ventilators zuigen onophoudelijk frissche lucht tot in de verste uithoeken van deze onderaardsche werkplaats !

Eenigen tijd zweeg de reus en toen zeide hij, als antwoord op een vraag, die hij zichzelf had gesteld :

— Ik begin te gelooven Mylord, dat gij gelijk hadt, toen gij zeidet, dat die menschen daarboven aan de eerste schacht met opzet aarde

naar beneden wierpen, teneinde ons levend te begraven !

Raffles glimlachte even en zeide :

— Daaraan heb ik ook geen seconde getwijfeld, James. Jij hebt hard geschreeuwd en nog al in het Engelsch ! Die mannen daarboven begrepen natuurlijk zeer goed, dat wij door een noodlottig toeval in dien put waren omlaag gegleden, maar ook, dat wij vroeg of laat het geheim zouden ontdekken ! Wel zou het ons bijna onmogelijk zijn, om uit dien put te klimmen, maar zij hebben het zekere voor 't onzekere genomen of ons lijden willen bekorten.

— Een eigenaardige manier Mylord ! zeide Henderson op grimmigen toon. Levend te worden begraven — het moet verschrikkelijk zijn !

Hij scheen ergens over na te denken en vervolgde toen :

— Maar — dan is onze toestand nog steeds zeer gevaarlijk ?

— Uiterst gevaarlijk, James !

— Als zij ons hier ontdekken ?

— Dan zijn wij verloren ! Zij zouden ons zonder pardon onmiddellijk neerschieten !

— Denkt gij dat iemand in Duitschland van deze onderaardsche werkplaats afweet ?

— Slechts zeer weinige James, daarvan ben ik overtuigd !

— Maar — de werklieden, die dezen arbeid verrichten ? Er bestaat toch gevaar dat zij voor zeer veel geld dit geheim zullen verraden — aan ons of aan de Franschen ?

— Dat geloof ik niet, James ! Ik denk dat deze arbeiders voormalige officieren of onverzoenlijken zijn die van revanche droomen ! Zij hebben zich misschien jaren voorbereid, om voldoende bekwaamheid te verkrijgen; arbeiders in den gewonen zin van het woord zal men hier wel niet vinden.

— En — zou men buiten den berg niets kunnen merken van deze gevaarlijke voorbereidselen ?

— Dat is bijna onmogelijk !

— Maar — de stoom dan ? De schoorsteenen ?

— Wat praat jij van stoom, James ! Alle machines worden natuurlijk electrisch gedreven — en ik behoef een flink monteur als jij zeker niet te zeggen, dat men den electrischen stroom desnoods honderden kilometers ver kan aanvoeren ! Eenige krachtige dynamo's zijn ruimschoots voldoende voor het drijven der verschillende draaibanken, fraisemachines en plethamers.

Juist op dat oogenblik voerde de luchtstroom een geur aan, die de drie mannen tot het uiterste

prikkelde en hen weder tot het besef van hun toestand bracht — het was de lucht van bradend vleesch!

Henderson liet een dof geknor hooren en gromde:

— Ruikt U dat, Mylord?

— Maar al te goed, James! Wij moeten, het kost wat het kost, eenig voedsel zien te verkrijgen, want de honger begint ondragelijk te worden! Wij hebben nu twee dagen niets gegeten en bovendien de grootste vermoeienissen doorstaan.

— Het is goed om iemand dol te maken, die eetlucht! riep Henderson woedend uit. Zal ik door dat gat kruipen en wat voedsel zien te krijgen, Mylord!

— Neen, James — daartoe ben jij te groot! Jij zou te veel leven maken en dat zou alles bederven!

Dan moeten wij wachten tot de werkplaats ontruimd wordt?

— Zij zal wel niet ontruimd worden, James! antwoordde Raffles ernstig. Ik denk dat in deze geheimzinnige ruimten dag en nacht wordt doorgewerkt.

— Zonder rustdag?

— Dat denk ik wel! Vermoedelijk wordt er in twee ploegen gewerkt, misschien wel in drie.

Raffles raadpleegde zijn horloge en vervolgde toen op gedempten toon:

— Het is direct acht uur! Laten wij vlug de steenen weder in de opening schuiven, want de ontdekking van dit gat zou ons noodlottig kunnen worden! Misschien wordt op het heele uur een ploeg afgelost en die komt dan zeker hier om van kleederen te verwisselen.

Haastig werden de weinige steenen zoo goed mogelijk weder in de opening geplaatst en Raffles liet slechts een klein gaatje open om er doorheen te kunnen zien.

En hij bleek goed te hebben gehandeld, want ternauwernood waren de steenen op hun plaats, of in de verte klonk een schrill fluiten en een oogenblik daarna was de gaanderij gevuld met mannen, allen gekleed in lange grijzewerk jassen, die zich daarvan onttrokken en hun eigen kleederen weder aantrokken.

Het was in de gaanderij juist licht genoeg, om te kunnen onderscheiden dat al die mannen iets van dat stramme over zich hadden, dat alle Deutsche militairen kenmerkt, onverschillig of zij in uniform dan wel in politiek zijn.

Zij vertoonden ook geenzins het gewone arbeiderstype. hun gelaat stond ernstig en strak.

Zij spraken slechts weinig, verkleedden zich

snel en haastten zich weg, zoodat de vestiaire binnen enkele oogenblikken geheel verlaten was.

Voor zeer korten tijd slechts, want onmiddellijk daarna kwamen anderen binnen met hun werkjassen opgerold onder den arm, die zich van hun daagsche kleederen begonnen te ontdoen en zich zwijgend in het werkpak staken.

Alles ging stil en vlug in zijn werk, als onder de bevelen van een onzichtbaren regisseur.

Iedereen haastte zich zooveel mogelijk, dat was duidelijk te zien.

Binnen vijf minuten was de eene ploeg door de anderen afgelost, zonder dat het eentonig geraas van de werkplaats ook maar een seconde was verstomd.

Toen alles weer stil was, namen de drie mannen behoedzaam de steenen weder uit de opening en Raffles zeide op ernstigen toon:

— Nu moet het gewaagd worden, vrienden! Wij kunnen hier niet langer zonder voedsel blijven, anders zou het ons weinig baten, dat wij dezen uitweg hebben gevonden!

— Uitweg? mompelde Brand hoofdschuddend. Ik kan niet inzien, hoe wij hier ongezien moeten weggelopen! Die groote zaal daarginds is helder verlicht en wij zullen onmiddellijk gegrepen en gedood worden!

— Die kans moeten wij loopen! hernam Raffles koelbloedig. In ieder geval is het beter te sterven door een kogel, dan van honger dunkt mij!...

— Hoe komen al die menschen toch ongezien uit die werkplaats weg, Mylord? vroeg Henderson nieuwsgierig.

— Ik denk door een zeer lange mijntunnel, James die ergens op een eenzame plek uitmond. De arbeiders komen zeker uit alle richtingen aan, zooveel mogelijk in de duisternis en gaan door die tunnel, waarvan de ingang zeker goed verborgen is, de verlaten mijn binnen, waarvan deze duivelsche werkplaats is gemaakt. Maar nu genoeg gepraat — wij moeten eten! ik zal door dat gat kruipen en zien, waarvan die heerlijke, prikkelende braadlucht afkomstig is!

— Mylord, ik heb van binnen een gevoel alsof ik mij met graagte tot een zeef zou laten schieten, als men mij maar eerst een malsche biefstuk liet eten! grónde Henderson.

— Ik hoop je de biefstuk te kunnen geven, James! Zonder de kogels! antwoordde Raffles glimlachend. Wacht hier op mij — ik zal trachten iets eetbaars te vinden!

Hij kroop als een slang door de opening in den muur en zag dat er aan een van de kapstokken nog een werkjas hing.

Hij trok die jas snel over zijn eigen kleeren

aan, zoodat hij niet dadelijk herkend kon worden en sloop zonder eenig gerucht te maken voort, terwijl Henderson en Brand hem met kloppend hart nakeken.

De lucht van het eten werd steeds sterker en Raffles begreep dat hij in de buurt moest zijn van de keuken van deze geheimzinnige werkplaats.

Een meter of vier van het uiteinde van de gaanderij zag hij nu een deur, waarvan de bovenste helft uit glas bestond, welke de drie mannen van hun standplaats wel onmogelijk hadden kunnen zien.

Hij hief zich voorzichtig uit zijn gebukte houding een weinig op en keek door het glas naar binnen.

Hij zag in een flinke keuken, onmiddellijk grenzende aan een eetzaal van groote afmetingen en daarvan gescheiden door een glazen wand, waarin zich een loket bevond, om er de spijzen door te kunnen aanreiken.

In de eetzaal stonden lange rijen smalle tafels en daardoor aan weerskanten eenvoudige banken.

Geen enkele versiering, geen kleed op den vloer, geen tafellakens — niets dan de kale steen, het witgeschuurde hout.

In de eetzaal bevond zich op dat oogenblik nog niemand, behalve een in het wit gekleed man, die bezig was, op geregelde afstanden tinnen borden op de smalle tafels te plaatsen, welke hij afnam van een reusachtigen stapel, geplaatst op een kleine tafel in den hoek van de eetzaal.

In de keuken was een kok bezig, eveneens in het wit gekleed, met een witte baret op, deze was doende aan een zeer grooten, door middel van electriciteit gestookten oven.

Een braadlucht vervulde de keuken, die een minder bedachtzaam, maar even uitgehongerd man als Raffles waarschijnlijk tot onvoorzichtige daden zou hebben verleid.

De kok stond met zijn rug naar Raffles toe en belegde nu een schaal van geweldigen omvang met kleine biefstukken, wel zestig in getal, waarvan er nog meer lagen in een ontzaglijke braadpan, die op den oven stond te gissen.

De kok greep de schaal, duwde een tusschendeur in het glazen schot met den voet open, riep een paar woorden in de Duitsche taal tot den bediende in de eetzaal en droeg de zware schaal niet zonder moeite naar het midden van een der lange tafels.

Raffles begreep dat hij van dit gunstige oogenblik gebruik moest maken.

Dadelijk zou de kok terugkomen en dan was de kans misschien voor goed verkeken.

Hij opende haastig de deur, gleed geruischloos naar binnen en griste behendig als een goochelaar, een zestal dampende, geurige biefstukjes uit de braadpan, legde ze op een tinnen bord, dat er naast stond, nam twee lange brooden van een kleine tafel en gleed vlug de keuken weer uit.

Hij had dit alles in gebukte houding moeten doen en zoo snel, dat er nauwelijks eenige seconden verlopen waren tusschen het oogenblik waarop hij binnensloop en dat, waarop hij zich snel met zijn buit verwijderde, na de keukendeur zachtjes weder te hebben dichtgetrokken.

Zich zoo dicht mogelijk tegen de kleederen drukkend, die langs de wanden hingen, de twee lange brooden onder de arm gekneld, het bord met het kostelijk geurende vleesch voor zich uitdragend, bereikte Raffles den tusschenmuur weder en reikte het voedsel door de opening toe aan Brand, die hem een onderdrukten juichkreet ontving.

Hij krom zelf haastig door de opening en een oogenblik later aten allen zwijgend en zij waren van meening, dat zij in lange jaren niet zoo heerlijk hadden gegeten.

PIRATE

VIRGINIA CIGARETTES

HOOFDSTUK V.

DE GODIN DER WRAKE.

Toen de mannen gegeten hadden, verdeelden zij het overgebleven brood en het vleesch onder elkaar, want niemand kon zeggen, wanneer zij weder in de gelegenheid zouden zijn op maraude te gaan, zooals Henderson zich uitdrukte.

Zij moesten zuinig zijn met het voedsel.

— Zou die kok zijn zes biefstukjes en twee brooden niet missen, Mylord? vroeg Henderson, terwijl hij nogmaals zijn lippen aflikte, na een zucht van welbehagen te hebben geslaakt.

— Dat is niet onmogelijk James — maar dan moet hij maar denken, dat hij zich heeft verteld, of dat een of andere ondeugende mijngeest hem een poets heeft gebakken! Wij zijn nu uitgerust, wij hebben ons versterkt nu moeten wij eens denken, hoe wij uit deze vervloekte plaats kunnen weggelopen! Maar dit zeg ik jullie bij voorbaat, vrienden, worden wij gevat, dan is ons lot bezegeld! Zij zullen ons dooden met niet meer berouw, dan wij het een lastige vlieg doen! Wij hebben te veel gezien — en zouden natuurlijk uit den weg worden geruimd!

— Laten wij dan maar weggaan, Mylord! stelde Henderson voor, alsof het de eenvoudigste zaak van de wereld was en hij slechts een deur behoefde te openen, om de vrije lucht weder in te ademen.

Maar Raffles legde hem de hand op den arm en zeide vermanend:

— Denk er om James — de minste onvoorzichtigheid kan ons noodlottig worden! Heb je je mes nog?

— Zeker, Mylord!

— Heeft het niet veel geleden door het krassen op de kalk?

— Ik heb het opnieuw geslepen en gepunt op een van de steenen, Mylord — en als het noodig mocht zijn, het te gebruiken — dan zal het zijn plicht doen! zeide hij op vastberaden toon.

— Ik heb mijn browning nog met twaalf schoten er op en wij zullen ons leven in ieder

geval duur verkoopen! zeide Raffles.

Hij wierp een blik door de opening en zag, hoe de personen uit de met glas omsloten kantoorruimte, teekenzaal, of wat het anders mocht zijn, in een groepje dat vertrek verlieten, waarschijnlijk om te gaan eten.

De glazen kamer lag daar geheel verlaten.

Raffles bedacht zich niet langer.

— Nu moet het gewaagd worden, vrienden! fluisterde hij. Eerst de steenen naar buiten geworpen, want wij moeten ze van den anderen kant weder in de opening plaatsen, anders bemerken zij al te spoedig dat er indringers zijn en er zou dadelijk een drijfjacht op ons worden georganiseerd.

Een voor een werden de steenen door het gat geworpen en daarop klauterden de mannen er door en bevestigden de steenen zoo goed en zoo kwaad als het ging weder op hun plaats.

Een scherp oog zou zeker duidelijk zien, dat de kalk niet meer tusschen de voegen zat, maar dat was nu eenmaal niet te vermijden.

Zij stonden nu alle drie aan het einde van de half duistere gaanderij en slopen langs de muren, vol gehangen met de kleederen der zwijgzame arbeiders.

Bij het langs loopen streek Brand met de hand over een dikte in een zak, die hem welbekend voorkwam.

Hij zak er de hand in en haalde een gewone Duitsche dienstrevolver te voorschijn, waarvan alle zes de kamers van kogels voorzien bleken te zijn.

Met een tevreden gebrom liet hij het wapen in zijn eigen zak glijden.

Zij gingen nu in gebukte houding, op handen en knieën kruipend, de gevaarlijke keukendeur voorbij en Raffles, die vooraan ging, stak als eerste met de grootste behoedzaamheid zijn hoofd om den hoek van de helderverlichte zaal, waarvan zij tot dusverre slechts een klein gedeelte hadden kunnen zien.

En vol bewondering bleef hij een oogenblik toekijken.

De zaal was niets anders dan een zeer groot

onderaardsch hol, hetwelk men verwijld had, door hier en daar natuurlijke scheidsmuren met behulp van dynamiet te verwijderen.

In die ruimte, dat hol, dat in het midden van het koppelvormige verwulf omstreeks dertig meter hoog kon zijn en dat een ovalen vorm had, stonden op den zwarten bodem, die zorgvuldig gelijk was gemaakt, een groot aantal machines, die Raffles maar al te goed herkende.

Het waren uitsluitend machines voor het fabriceren van oorlogsmateriaal, granaten van reusachtigen omvang, het gieten van staalblokken en het uitboren van de loopen van ontzaglijke kanonnen.

Een van die kanonnen stond geheel gereed op het affuit, als men dien naam mag geven aan een soort draaischijf van staal en beton vervaardigd en Raffles moest bekennen, dat hij nog nooit zulk een monsterachtig grooten vuurmond had gezien, waarbij de vermaarde „Dikke Bertha” volkomen in het niet verzonk.

In een hoek van de werkplaats lag zorgvuldig opgestapeld, een tiental loopen voor dezelfde soort kanonnen en in een nevenzaal, schemerachtig te onderscheiden, ontwaarde Raffles een zeer groot aantal van die geweldig groote granaten, waarvan de drie mannen er reeds eenigen hadden zien vervoeren.

De machines dreunden en ratelden, de drijfriemen snorden en in een anderen hoek zoemde een geweldig groote dynamo, die ook voor de verlichting moest zorgen.

Aan de zoldering en op talrijke plaatsen langs de wanden hingen groote lichtbollen van melkglas, die de ondergrondse werkplaats bijna daghelder verlichtten.

Het was echter duidelijk, dat dit onmetelijke berghol, waarin geen sprankje daglicht kon doordringen, niet de eenige ruimte was, waar in stilte aan de verschrikkelijkste verdelgingsmiddelen gewerkt werd.

Want hier en daar waren de wanden doorbroken en onder die poortachtige gewelven door drong de blik weder in nieuwe ruimten, andere zalen, waar eveneens gewerkt scheen te worden.

Al die machines, de werktuigen om te fraisen, de loopen der monsterkanonnen uit te boren, ze te polijsten, de trekken in de ziel van het kanon aan te brengen, de schaaf- en snijmachines werden alle bediend door slechts weinige mannen, zoo kunstig waren zij bedacht.

Zij verrichtten al dien arbeid alsof zij levende wezens waren, met rede begaafd en die stille arbeiders hadden niets anders te doen dan telkens nieuwe blokken staal tusschen de klauwen dier monsters te schuiven.

Heel ver weg, zeker wel 80 meters, verrees de ontzaglijke, peervormige smeltkroes, waarin het staal volgens de nieuwste methoden snel tot smelten werd gebracht.

Nu en dan werd die peer gekanteld en dan vloeide het staal onder oorverdoovend gesis als een verblindend witte slang uit een opening, om de gietvormen te vullen.

Bijna geheel naakte mannen, slechts met een dun linnen broekje bekleed, liepen bedrijvig om die monsterachtige smeltkroes heen en weder.

Op het hol liepen een paar mijngangen uit, die door deuren schenen te kunnen worden afgesloten en heel hoog draaiden de groote vleugels van een paar luchtververschers met een gonzend geluid.

Te linker zijde bevonden zich, zooals Raffles begreep, de glazen wanden van de eetzaal, die dadelijk aan de werkruimte grensde.

Er waren op dat oogenblik slechts weinig werklieden aanwezig, maar de machines liepen ongestoord door, beten in het staal, kneedden het als was en persten het met onweerstaanbaar geweld in allerlei vormen.

Toen Raffles den blik naar de andere zijde van de gang wendde en de rails van het smalspoor volgde, waarover hij verscheidene malen de monstergranaten had zien vervoeren, bemerkte hij dat die spoorstaven verdwenen in een soort van tunnel, die tien meters verder scheen uit te loopen op wat waarschijnlijk een tweede bergplaats van die verschrikkelijke projectielen was, die in staat moesten zijn door hun losbarsting een geheel dorp als het ware van den aardbodem weg te vagen en een compagnie infanter tieot den laatsten man te vernietigen.

Raffles kon echter slechts een klein gedeelte van die bergplaats overzien, die schemerachtig verlicht werd door een paar electrische lampen en waarvan de wanden al even gitzwart waren als die van de groote, centrale werkplaats.

Hij trok zijn hoofd voorzichtig weder terug en deelde Brand en Henderson op fluisterenden toon mede wat hij zooeven gezien had.

Brand keek bedrukt voor zich uit en mompelde :

— Heo zal het dan mogelijk zijn, hier ongezien weg te komen, nu wij den weg naar buiten niet kennen ?

— Ik heb opgemerkt, dat de eerste ploeg, die werd afgelost, de rails van het smalspoor volgde en dat moeten wij dus ook doen ! hernam Raffles op zachten toon.

— Maar dan zien zij ons toch ! hernam Brand. Raffles dacht een oogenblik na en hernam toen :

— Wij zullen nog eenige oogenblikken waschten, maar dan moet het beproefd worden. Hier blijven zou den dood beteekenen — onafwijsbaar!

De toestand was zeer hachelijk, dat begrepen de drie mannen maar al te goed.

Ieder oogenblik kon het kantoorpersoneel terugkeeren en dan zouden zij zonder eenigen twijfel gezien worden.

Daarop stak Raffles nogmaals voorzichtig het hoofd om den hoek en toen hij zag, dat de werklieden allen in hun werk verdiept waren, gaf hij Brand en Henderson een wenk en zoo snel zij konden, verlieten zij hun schuilplaats en staken de open plek over, die naar den tunnel voerde.

Zij overhaastten zich echter niet, daar dit zeker argwaan zou baren, in geval iemand hen zag.

Het waren een paar zeer gevaarlijke seconden, want alles hing af van het toeval.

Hief een van de werkers het hoofd in hun richting op en herkende hij hen als vreemdelingen, dan zou alles verloren zijn.

Maar er klonk geen waarschuwingskreet en zij waren reeds in den half duisteren tunnel, die twee der onderaardsche zalen met elkander verbond, voor een der werkers had opgekeken.

Raffles, die nog altijd de grijze werkjas droeg, ging vooraan en wierp als eerste een blik in het onderaardsche vertrek, dat zij nu bereikten.

Het was inderdaad niets anders dan een stapelplaats van monstergranaten.

De geweldige projectielen stonden allen op den grond vlak naast elkander in rijen van meer dan tachtig stuks en die rijen waren zeker minstens vijftig in getal.

Boven dezen eersten voorraad waren stellingen van gewapend beton gebouwd, vijf in aantal en daarop rijdden zich opnieuw granaat aan granaat, monsterachtig groot en glanzend in het licht van een paar electrische lampen, die van de hooge zoldering afhingen.

In een oogwenk had Raffles berekend, dat er in die enkele zaal tusschen de dertig- en veertig duizend granaten waren opgestapeld.

Zij waren twee meter hoog en Raffles schatte den diameter op 75 c.M. — dat is 20 c.M. meer dan de allergrootste, tot dusverre bekende projectielen.

In het midden van de groote zaal stonden nog drie van de monsterachtig groote kanonnen, kant en klaar, gedrochten van staal, die dreigend den wreedsten muil schenen open te sperren, gereed om dood en verderf uit te braken.

Er was niemand in de zaal aanwezig en er

heerschte een geheimzinnige, bijna schrik aanjagende stilte.

Ook deze zaal was zeer waarschijnlijk gevormd door bijeenrekking van een aantal der grootste mijngaanderijen, op een punt, waar zij elkander in vroegere jaren ontmoet hadden.

Hier en daar was het verwulf van het hol gesteund door zware pilaren van beton.

Raffles wenkte zijn beide vrienden en gedurende eenige oogenblikken staarden zij, zwijgend en aangegrepen door een gevoel van afschuw naar dezen voorraad oorlogstuig, die daar in het geheim was vervaardigd.

En niemand kon zeggen, of niet elders in Duitschland dergelijke ondergrondse werkplaatsen bestonden, misschien nog wel veel grooter dan deze.

Er waren immers nog tienduizenden oud-adellijke families in het verslagen land, die slechts droomden van weerwraak en die gaarne jaren van hun jong leven in de ingewanden der aarde wilden doorbrengen en een zwaren, uitputtenden arbeid verrichten, teneinde zich op den erfvijand te wreken over den geleden smaad.

Raffles liet zijn blikken in het rond weiden en zag nu aan de overzijde van het reusachtige hol een breede, poortvormige opening, die was afgesloten door de beide vleugels van een zware, dubbele deur.

— Laten wij daar eens zien, misschien leidt die deur wel naar de mijngang, welke rechtstreeks met de buitenwereld in verbinding staat! zeide Raffles op zachten toon.

Snel en zonder eenig gerucht te maken liepen de drie mannen langs de kanongevaarten, die dreigend, als stalen kolossen naast hem optoerenden.

Zij stonden voor de zware deur en Raffles slaagde er in, behoedzaam de stalen kruk om te draaien.

De deur ging open en zij stonden nu op een soort kruispunt, waarop vier mijngaanderijen uitliepen.

Overal waren hier de houten steunberen verwijderd om plaats te maken voor sterke, steunbogen van beton.

Ook heerschte hier een pijnlijke zindelijkheid en het laatste stofje anthraciet was hier reeds sedert lang verdwenen.

Opnieuw stond Raffles voor een moeilijke keus.

Welke van die vier gangen moesten zij ingaan.

Er boven stonden nummers geschilderd met witte verf, van 22 tot 25 — maar welk nummer was het goede, welke gang zou hen naar de vrijheid voeren?

Nog slechts een oogenblik aarzelde Raffles en toen ging hij vastberaden de eerste de beste gang in, met de revolver in de vuist en vastbesloten, zich tot het alleruiterste te verdedigen en zijn leven, als het moest, duur te verkoopen.

Wat Henderson betreft — de reus verkeerde in een toestand, die weinig goeds voorspelde voor den man, die hem thans in den weg zou treden.

Hij had zijn rechterhand in zijn zak gestoken — en daar omklemden die hand het heft van zijn breed, sterk jachtmes.

De gang, welke zij waren binnengetreden was slechts spaarzaam verlicht en bleek in bijna volkomen rechte lijn uit te loopen op den voet van een ijzeren wenteltrap, die geplaatst was in een voormaligen mijnput, waarvan echter het bovenste gedeelte was dichtgemetseld.

Dat was duidelijk te zien bij het licht van een paar lampen, die daar heel hoog opgehangen waren.

Een oogenblik aarzelde Raffles opnieuw. Waarheen zou deze trap voeren?

Wat was haar doel?

Maar hij maakte een beweging van ongeduld en zette den voet op de onderste trede van de trap.

Hij was de trap reeds halverwege opgegaan, toen zijn oor eensklaps getroffen werd door het gerucht van zachte, regelmatige voetstappen boven zijn hoofd.

Hij wendde zich naar Brand en Henderson om en legde de vingers op de lippen, om hen tot stilte te mannen.

Toen sloop hij behoedzaam verder, gereed om van zijn wapen gebruik te maken.

Het geluid van de voetstappen stierf weer weg en snel klommen de mannen langs de nog overige treden omhoog.

Zij stonden aan het begin van een eigenaardige gaanderij, klaarblijkelijk een vroegere mijngang, waarvan echter een der wanden op geregelde afstanden doorbroken was.

Daar bevonden zich een twaalfstal openingen, even zoovele vensters, ruw gehouwen, waardoor een schemerachtig licht naar binnen drong, hetzelfde helwitte schijnsel, dat zij reeds vroeger in de werkzaal hadden opgemerkt.

Heel aan het einde van de gaanderij konden zij onduidelijk een ruw houten, met ijzer beslagen deur zien, laag en smal.

En ook zagen zij aanstonds duidelijk een man, die juist het einde van de gang bereikt had en daar op schildwacht scheen te loopen.

Nog een paar seconden en hij zou op zijn schreden terugkeeren en hen zeker zien.

Snel als de gedachte verscholen de drie man-

nen zich in een soort van diepe nis, die zich terzijde van de oude mijngang bij het begin van de trap bevond.

En nauwelijks hadden zij dat gedaan of de schildwacht, of wat het ook anders zijn mocht, keerde op zijn schreden terug.

Hij kon nu nog nauwelijks tien passen van de nis verwijderd zijn — toen nog vijf — en het volgende oogenblik zagen zij een zwaar gebouwd man de opening voorbijgaan, even bij de trap stilstaan en toen aanstalten maken om weder op zijn weg terug te keeren.

Hij droeg een soort linnen uniform en op den heup had hij een revolvertasch, waaruit de kolf van een zware Mauser stak.

Maar de man scheen een zeer fijn gehoor te hebben.

Want Brand had geheel onwillekeurig, gefolterd door een bijna onverdragelijke spanning, een diepen zucht geslaakt.

De schildwacht wendde zich om en het volgende oogenblik verlichtte de heldere straal van een zaklantaarn de nis tot in de kleinste hoekjes.

De schildwacht slaakte een dof gebrul als een aangeschoten roofdier en bliksemsnel ging zijn rechterhand naar zijn revolver.

Hij had het wapen reeds in de vuist en stond op het punt om te vuren, toen Henderson sneller dan de gedachte op hem toesprong en hem met een hevige kaakslag neerlegde.

Zonder een kreet te slaken gleed de man langs hem heen op den grond en de revolver viel kletterend op den steenen vloer.

Nauwelijks ademhalend bleven de drie mannen daar bijeen staan.

Zou de kreet van den bewaker gehoord zijn?

Dan waren zij verloren?

Maar alles bleef stil.

Minuten verlieden maar niets deed zich hooren.

Op deze plek was zelfs het zoemen van de machines en het dreunend geweld van de plethamers niet te hooren.

In een grafkelder kon de stilte niet angstwekkender zijn.

Het besef dat slechts het snelle handelen van Henderson hen van een oogenblikkelijken dood had gered, deed hen nu de uiterste waakzaamheid in acht nemen.

Zij trokken het lichaam van den schildwacht in de nis en slopen toen behoedzaam voort in de richting van de lage deur aan het einde van de gang.

Maar reeds bij de eerste opening bleven zij vol verbazing stilstaan.

Door het gat, dat gehakt was in een muur

van bijna een voet dikte en waarvan de benedenkant zich ongeveer op borsthoogte bevond, konden zij een blik werpen in een zaal, die zij nog niet gezien hadden en die alleen zeer vreemdsoortigen indruk maakte, als men er rekening mede hield, dat zij zich in het binnenste van een berg bevond, midden in een verlaten steenkoolmijn.

De zaal was zuiver vierkant, bijna 25 meter hoog en de gaanderij, waar de drie mannen zich thans bevonden was zoo hoog gelegen, dat de tien of twaalf openingen bijna aan de zoldering reikten.

Tegen een der wanden, juist tegenover de plek, waar de drie mannen nieuwsgierig naar beneden keken, was een groot portret opgehangen.

Het stelde een jongen man voor, in de uniform van luitenant ter zee en toen Raffles wat scherper toekeek, zag hij dat het de beeltenis was van Prins Albert, den tweeden zoon van Wilhelm II van Hohenzollern.

Onder dat levensgrootte portret, in een vergulde lijst gevat, bevond zich iets, dat veel op een troon geleek.

Het was een zwaar vergulde zetel, die geplaatst was op een half ronde estrade en te bereiken langs een breede, half cirkelvormige trap van vier treden.

Een purperen looper daalde van dien troonzetel in het midden van de treden naar den vloer af en strekte zich verder uit over de geheele breedte van de zaal, om te eindigen vlak voor een hooge, dubbele deur van brons.

Langs de andere wanden waren nog meer portretten opgehangen van leden van het voormalige Pruisische Koningshuis, en al die portretten, ook dat van Prins Albert, waren omgeven door een krans van trouwfloers.

Aan weerszijden van den troonzetel stond een prachtig gedreven koperen kandelaar, zevenarmig en bijna manshoog.

Daarnaast bevond zich aan den eenen kant het stalen model van een der monstergranaten, aan den anderen een verkleinde reproductie van het geweldig groote kanon, hetwelk deze granaat moest afvuren.

De drie mannen keken elkander zwijgend aan en toen fluisterde Brand :

— Wat is dat ? Wat stelt het voor ? Het lijkt wel wat op een kapel, met dien kroonluchter in het midden, kaarsen, en die verschillende symbolen langs de wanden — ik zie daar gekruiste toortsen, een vuist die een zwaard opheft, nog weer een brandfakkel — en alles in brons gegoten.

— Misschien is het ook wel een soort kapel !

zeide Raffles zacht. Maar dan een kapel voor een zonderlingen eeredienst — voor den dienst van de wraak !

Brand wilde nog iets zeggen toen het hem belet werd door een zonderling geluid, dat wel een zeer geheimzinnigen indruk moest maken in deze ruimte — het was het geluid van schetterende blaasinstrumenten en het kwam van de nog gesloten deur der zaal.

Bijna op hetzelfde oogenblik werden de beide vleugels van die deur opengeworpen, de schetterende klanken vulden nu de ruimte en een vreemd uitgedost muziekkorps trad binnen.

Het waren ongeveer dertig mannen, gehuld in lange, zwarte mantels, een soort toga's, die tot op den grond afdaalden, en op de borst waarvan, in zilverdraad, een doodshoofd met twee gekruiste beenderen was gestikt.

Diezelfde schrikwekkende versiering was aangebracht op de hooge zwarte mutsen of kolbakken, welke deze muzikanten droegen — zooals ook de beruchte doodskophuzaren ze eertijds droegen.

Het was een schetterende, bijna woeste marsch, welke de muzikanten bliezen.

Hun gelederen deelden zich in tweeën en zij schaarden zich te weerszijden van den troonzetel, eensklaps brak de marsch af en werd het doodstil.

Toen klonk, buiten de zaal en blijkbaar nog ver weg, de wijze „Deutschland, Deutschland über alles.”

En op de tonen daarvan schreden plechtig twaalf mannen binnen, van top tot teen geharnast, die over den rechterschouder een breed, tweesnijdend zwaard droegen.

Ook zij schaarden zich, op de treden plaats nemend, te weerszijden van den troon.

En nu schreed, geheel alleen, langzaam en plechtig, een vrouw de zaal binnen.

Zij was gekleed in een nauwsluitend, lang gewaad van dofzwarte stof met een langen sleep en zonder eenige versiering.

Het haar was ravenzwart en hing in twee dikke, lange vlechten tot bijna op de knieën neer.

De vrouw was bleek, maar zij was van een zoo zeldzame schoonheid, als Raffles nog weinig had aanschouwd of voor mogelijk gehouden.

Het was echter niet de schoonheid die boeit en doet glimlachen — het was de strenge, koude schoonheid van een Grieksch beeld.

De oogen waren groot en donker, de mond was krachtig gevormd, de neus recht en de wenkbrauwen leken met een penseel te zijn geteekend.

Met onbewegelijke trekken de oogen recht voor zich uitgericht, schreed deze vrouw over den purperen looper op den vergulden troon toe, op een afstand van meer dan vijftien meters gevolgd door een viertal pages.

De vrouw nam op den troon plaats en toen begon de zaal zich langzaam te vullen met honderden zwijgende mannen, allen gekleed in de grijze werkjassen, welke de drie mannen reeds gezien hadden.

De muziek daarbuiten had opgehouden, de deuren werden gesloten en nu begonnen de muzikanten in de zaal opnieuw te spelen — een wilde, bijna krijschende melodie.

En eensklaps viel het koor van die honderden mannen tegelijkertijd in.

Het was slechts nu en dan te verstaan welke woorden zij zongen — maar het waren woorden van bitteren haat, van woeste vastberadenheid, van ontembare wraakzucht.

Hun stemmen klonken rauw en angstaanja-

gend klonk de echo ervan door de ruime, vierkante zaal.

Zij stonden onbewegelijk en keken slechts naar de vrouw op den troonzetel, die onbewegelijk voor zich uitstaarde, de witte handen op de beide gebeeldhouwde en vergulde leuningen van haren troon.

De woeste haatzang brak even plotseling af als hij was ingezet — nog galmden de gewelven en toen werd het doodstil.

En in die stilte begon die vrouw te spreken.

Zij sprak kort afgebeten met harde stem, een-
tonig bijna, maar ook zij sprak woorden van fellen haat en zij zweepte de mannen tot een bijna hysterische woede op, hetgeen duidelijk viel te zien aan de uitdrukking van hun gelaat.

Wat zij sprak was voor de drie luisteraars daarboven maar al te duidelijk — het was een aansporing om op bloedige, meedoogenlooze wijze wraak te nemen voor den ondervonden smaad en de nederlaag!

HOOFDSTUK VI.

HET EINDE

De zwarte oogen vlamden groot en geheimzinnig in het bleke gelaat, toen zij eindigde:

— Makkers! Voor het eerst sedert geruimen tijd gaan wij thans morgen een gezamenlijken rustdag houden! Voor het eerst sedert langen tijd zullen de trouwe machines zwijgen, die ons helpen moeten bij dit heilige werk der wraak! Want morgen is een herinneringsdag! Op dezen dag werd het Deutsche Rijk gesticht! Wij willen dien dag doorbrengen in vrome, vaderlands-lievende overpeinzingen! En daarna zullen wij weder met opgewekten moed aan het werk

gaan. Hier zullen wij onze wapens smeden, om er den ervvijand mee te verpletteren, hier zullen de kogels gegoten worden, die zijn vruchtbare landouwen, zijn steden en dorpen zullen verwoesten! En dan zal het woord van Bismarck bewaarheid worden: „Wij zullen aan Frankrijk slechts oogen laten om te weenen!” Gaat thans allen heen — blijft uw eed gestand, weest trouw! Nog een jaar, korter misschien en onze strijdkreet zal weder galmen aan gene zijde van den Rijn! Dood aan het Romaansche ras!

Er volgde een oogenblik van doodsche stilte

en toen barstte een rauw gehuil uit honderden kelen los en honderden vuisten werden opgeheven, als om trouw te zweren.

Weder speelden de muzikanten, de ruimte werd vervuld van de daverende, schetterende klanken en langzaam begon de zaal zich te ledigen.

Het eerst schaarden de mannen zich terzijde, om doorgang te verleen aan die wonder-schoone Godin der Wrake.

Zij schreed weg, gevolgd door haar pages, waarop de ridders volgden met hunne zwaarden en de zwarte muzikanten.

Toen gingen, in hun grijze jassen, de werklieden heen en de zaal lag daar weer stil en verlaten, geheimzinnig in haar eenzaamheid.

Nog geheel en al onder den indruk van wat zij gezien en gehoord hadden, staarden de drie mannen elkander daarboven aan.

— Wie zou zoo iets voor mogelijk hebben gehouden? zeide Brand zacht.

— Een malle vertooning, mijnheer Brand! gromde Henderson. Een poppenkast, dat wil ik u wel zeggen!

Maar Raffles schudde het hoofd en sprak ernstig:

— Dat is het helaas niet, James — al maakt het op jou dien indruk! Die vrouw is zeer waarschijnlijk de eenige in de mijn en zij verpersoonlijkt voor al die mannen hun wraakzucht, hun dorst naar vergelding, hun haat! Zij is als het ware hun koningin en voor haar arbeiden zij.

— En waar moet dat op uitloopen, Mylord? vroeg Henderson grimmig. Wij zullen dat toch niet lijdelijk kunnen aanzien?

— Maak je maar niet ongerust, James, zeide Raffles op korten toon. Wij zullen wel zorgen, dat dit alles bekend wordt — verondersteld natuurlijk, dat wij deze plek levend verlaten!

De drie mannen bleven een oogenblik zwijgen, nog geheel onder den indruk van het tooneel, waarvan zij zooeven getuige waren geweest!

Hun toestand was nog steeds even gevaarlijk.

Zij bevonden zich op een gaanderij, die klaarblijkelijk vaker gebruikt werd, anders zou er zeker geen wachtpost zijn geplaatst.

— Wij moeten hier tot iederen prijs zien weg te komen! begon Raffles toen weder. Laat ons eens zien, waartoe die deur daarginds toegang geeft!

De drie mannen slopen verder, tot zij stilstonden voor de lage, smalle deur, welke zij zooeven reeds hadden gezien en die de hooggelegen gaanderij aan de eene zijde afsloot.

Raffles bukte zich en trachtte door het sleutelgat te zien.

Hij kon echter niets onderscheiden en trachtte daarop de deur te openen.

Zij bleek stevig gesloten te zijn.

Nu waren er echter maar zeer weinig omstandigheden, waarbij Raffles niet voorzien was van een klein lederen etui, niet grooter dan een sigarettenkoker, dat eenig fijn bewerkt gereedschap bevatte en dat hem nu groote diensten zou bewijzen.

Hij haalde dit etui te voorschijn, nam er een fijn loopertje uit en stak het in het slot.

Het staal maakte een krassend geluid en na eenige oogenblikken sprong de schoot van het slot met een knappend geluid terug.

Raffles wachtte nog een oogenblik en duwde toen de deur behoedzaam open.

Hij keek in een volslagen donkere ruimte en ging voorzichtig een paar stappen voorwaarts.

Zijn eerste gewaarwording was, dat zijn voet wegzonk in iets zachts — het leek nog het meest op een dik tapijt.

Hij bleef een oogenblik staan, keerde op zijn schreden terug, met vooruitgestoken handen, tot zij stuitten tegen een wand.

Daar vonden zijn tastende vingers een schakelaar en het volgende oogenblik had hij licht gemaakt.

Met moeite weerhielden de drie mannen een kreet van verwondering.

Het electrische licht, hetwelk Raffles zooeven ontstoken had, wierp zijn schijnsel in een tamelijk groot vertrek, gemeubeld met een buitengewone weelde en dat was ingericht als damesboudoir.

Tegen een der wanden stond een soort praalbed, onder een zijden troonhemel, vervaardigd van kostbaar rozenhout.

Er hing een spiegel van Venetiaansch glas, die bijna van den vloer tot den zolder reikte, gevat in een lijst van ebbenhout, er stond een rustbank en op den vloer lag een prachtig Smyrna tapijt, vuistdik en dat schatten gekost moest hebben.

Van de zoldering hing een electrische kroonluchter af, uit ijzer gedreven en van een zonderlingen vorm — hij bestond uit een ring van elkander kruisende bajonetten en sabels.

Tegenover den spiegel hing een zeer groot portret van de voormalige keizerin van Duitschland, die zich na haar dood zoo spoedig in het hart van haar echtgenoot zag opgevolgd.

Verder stonden er nog gemakkelijke stoelen, dik gepolsterd, een waschkast waarboven twee groote koperen kranen en in een klein nevenvertrek, van het boudoir gescheiden door een

portière, kon men de omtrekken van een marmeren bad ontwaren.

En juist toen onze drie vrienden alles goed in zich hadden opgenomen, hoorden zij plotse-ling tamelijk duidelijk het geluid van stemmen.

Zij kwamen van achter een fraai bewerkte deur, die zich bijna recht tegenover den ingang bevond, waardoor zij waren binnengetreden.

Onmiddellijk draaide Raffles het licht weder uit en zij slopen allen met de grootste behoedzaamheid naar de tweede deur, kenbaar aan de streep licht, die bij den drempel zichtbaar was.

Weer bukte Raffles zich en nu had hij meer geluk dan zooeven — door het sleutelgat kon hij een blik werpen in een tweede vertrek, iets kleiner dan deze slaapkamer, maar met dezelfde vorstelijke weelde gemeubeld en helder verlicht door verscheidene electrische lampen.

In dat vertrek waren blijkbaar zooeven twee personen binnengetreden, die nu opgewonden met elkander spraken.

De eene was de Godin der Wraake, die nog hetzelfde gewaad droeg, waarin de anderen haar zooeven hadden gezien, de tweede was een rijzig man, met een knap, maar nu doodsbleek en door hartstocht verwrongen gelaat, die een soort uniform van blauw linnen droeg, met een riem om het middel en die ten prooi scheen aan de grootste opwindning.

Hij stond dicht bij de jonge, schoone vrouw en riep uit :

— Het kan zoo niet langer gaan Lydia ! Ik voel dat ik waanzinnig zal worden !

— Het zou beter zijn wanneer je heenging, Walther ! zeide de vrouw op koelen toon.

— Heengaan ? Nu ik eindelijk gelegenheid heb gevonden, je alleen te spreken ? Maar weet je dan niet dat ik je waanzinnig liefheb, Lydia ?

— Je hebt het mij duidelijk genoeg gezegd ! hernam Lydia, op denzelfden kouden toon.

— En — jij ?

— Je weet zeer goed, Walther, dat er voor mij van liefde geen sprake kan zijn, voor ons werk voltooid is !

— Maar dat is krankzinnigenwerk. Er zijn dingen die nog meer waarde hebben dan wraak !

— Voor mij niet ! Ik heb drie broeders, mijn verloofde, ik heb mijn vader in den oorlog verloren ! Ik was hofdame van onze geëerbiedigde keizerin — de oorlog en de revolutie hebben mij bijna tot den bedelstaf gebracht ! Ik wil wraak ! Wraak en niets anders !

Walther was een stap naderbij gekomen en in zijn groote, zwarte oogen glom een duister vuur — de laaiende vlam van nauwelijks bedwongen hartstocht.

Zijn stem beefde, toen hij hernam :

Maar boven de wraak staat de liefde ! Ik aanbied je — het leven zonder jou heeft voor mij geen waarde. Zoodra je hier kwam als onze koningin, onze godin, aanbad ik je. Ik heb je steeds gevolgd als een hond — je hebt mij nauwelijks opgemerkt !

— En ik zal je ook nooit opmerken, Walther ! Ik ken mijn plicht. Ik moet jullie voorgaan, ik moet jullie bezielen met denzelfden heiligen haat, die mij vervult ! Verpletteren zullen wij het vervloekte ras, dat ons vernederde ! Geen erbarmen — uitgeroeid moet het worden.

Zij was werkelijk verschrikkelijk om aan te zien, zooals zij daar stond, hoog opgericht, met vlamme oogen, doodsbleek, als de verpersoonlijking van den Haat.

Maar Walther zag slechts, hoe mooi ze was, zelfs nu.

Hij stak smeekend de handen naar haar uit, knielde voor haar neder, omvatte met een woest gebaar haar knieën en zeide jammerend :

— Je moet naar mij luisteren, Lydia ! Laten wij samen heengaan ! Niet aan de wraakzucht, maar aan de liefde behoort je !

Maar de jonge vrouw stiet hem vol verachting van haar af en riep op schamperen toon :

— En dat zegt een van de mannen, die den stoot hebben geheven tot de oprichting van deze geheime oorlogswerkplaats ! Dat zegt een ingenieur, die zelf dag en nacht gewerkt heeft als een koelie, om in deze verlaten mijn de noodige installaties te maken !

— Wat deert mij dat ! riep Walther op woesten toon. Wat raken mij de Franschen, de Engelschen — alle anderen ? Wat raakt mij de geheele wereld, als ik slechts jou zou kunnen bezitten ! Ik denk aan niets anders meer — ik voel dat ik krankzinnig zal worden, als je blijft weigeren ! Iedere druppel bloed in mijn lichaam smacht naar je. Mijn nachten zijn slapeloos — zij zijn vervuld van de gedachte aan jou, aan je heerlijk lichaam, aan je oogen, die voor mij den hemel of de hel kunnen beteekenen ! Stoot mij niet terug ik weet niet wat er van mij zal worden ! Ik ben tot alles in staat om je de mijne te kunnen noemen.

— En weet je dan niet aan welk gevaar je je blootstelt ? Weet je niet dat je onmiddellijk ter dood zou worden gebracht, als ik zeide, dat je het gewaagd hebt, mij van liefde te spreken ?

Zij had hem met een ruk haar bleek gelaat toegewend en vervolgde nu op minachtenden toon :

— Ga heen — ik wil je voorloopig niet in mijn nabijheid zien !

Er kwam bij die woorden een vreeselijke verandering op het gelaat van den ingenieur.

Zijn oogen puilden hem bijna uit het hoofd en zijn stem had een sissenden klank, toen hij woest uitriep:

— Je veracht mij dus? Neem je in acht, Lydia! Je kent mij nog niet, als je denkt, dat ik mij straffeloos laat hoonen!

Hij had haar met woest geweld bij den pols gevat en vroeg schor, zijn oogen in de hare:

— Is er — is er een ander onder de mannen, aan wien je je liefde hebt geschonken?

Lydia wist zich met groote inspanning los te rukken en haar stem klonk schel, toen zij uitriep:

— Wie geef je het recht om mij dat te vragen? En als dat zoo was.... wat zou het jou dan raken?

Een vreeselijke bleekheid verspreidde zich over het gelaat van den ingenieur, toen hij achteruit wankelde en met rauwe stem met moeite uitbracht:

— Dat vraag je me nog? Je weet dus niet wat er in mij omgaat? Je begrijpt niet dat ik waanzinnig zal worden, als ik dat kon vermoeden? Ik zou den man dooden — met deze eigen handen zou ik hem wurgen! En jou — jou zou ik eveneens dooden! Ik gun je niet aan een ander — liever zag ik je vernietigd aan mijn voeten! Zeg mij de waarheid! Heb je zoo-even comédie gespeeld? Is er een ander? Je wendt het gelaat af? God in den hemel — het is dus zoo?

— Ik verbied je zoo verder te gaan, Walther! riep Lydia uit, terwijl een brandende gloed zich plotseling over haar gelaat verspreidde. Niemand kan mij iets verwijten! Ik leef hier nu meer dan een jaar te midden van jullie — ik doe alleen mijn plicht — en jij hebt niet het recht om mij zulke vragen te stellen! Ga nu heen!

Maar een krankzinnige woede had zich van Walther meester gemaakt.

Zijn oogen waren met bloed doorloopen en hij beefde over het geheele lichaam toen hij stamelde, geheel overmeesterd door zijn hartstocht:

— Er is dus een ander! Zeg mij zijn naam — dadelijk! Mijn hersens voel ik branden bij de gedachte dat die man nu nog ademt, dat hij op dit oogenblik misschien aan je denkt — en jij aan hem! Dat wil ik niet — ik zal het niet dulden! Je zult van mij zijn, of ik zal je toonen, hoe verschrikkelijk mijn wraak kan zijn!

Hij had haar weder vastgegrepen en trachtte haar aan zijn borst te trekken.

Er ontstond een worsteling en reeds stond

Raffles op het punt, tusschenbeide te komen, toen het tooneel plotseling weder veranderde.

Er klonken in de verte voetstappen, die snel naderbij kwamen en Lydia gilde:

— Help! help!

Er vloog een deur open en een jonge man stormde het vertrek binnen, juist gekleed als de ingenieur, nog grooter dan deze en met breede, krachtige schouders.

Met een uiterste krachtinspanning rukte Lydia zich los, snelde naar den jongen man toe, verborg zich sidderend aan zijn borst en zeide half snikkend van haat en woede:

— Karl, die man — hij wilde — — —

Maar reeds had Walther zich met een gebrul als van een wild dier op den zooeven binnengekomen jongeman geworpen.

In zijn hoog opgeheven rechterhand flikkerde het lemmet van een breed mes.

De ander weerde den stoot juist bijtijds af, een snerpand fluitsein weerklonk en op hetzelfde oogenblik stormden een viertal mannen binnen, die zich op Walther wierpen en zijn armen vastgrepen.

— Brengt hem weg — naar het cachot! beval Karl op kouden toon. Hij heeft het gewaagd, in de vertrekken van onze koningin binnen te dringen en haar zijn liefde te verklaren!

Maar de woede en de wraakzucht schenen de kracht van Walther te verhonderdvoudigen.

Hij rukte zich los en onder het uitstooten van een gillend gelach en een woeste verwensching stormde hij het vertrek uit.

De vier mannen ijlden hem na en onmiddellijk klonken er van alle kanten electrische signalen, van hoog en laag, van links en rechts.

Maar het vreeselijke lachen van den ingenieur bleef voortduren en stierf geleidelijk weg.

Daar binnen in het vertrek had Karl de jonge vrouw in zijn armen genomen en kuste haar teeder, maar sidderend maakte zij zich los en sprak:

— Ga ook heen, Karl! Zij zouden voor jou ook geen medelijden hebben, als zij iets konden vermoeden!

— Neen — ik ga niet! fluisterde de jonge man op hartstochtelijken toon. De mijn zal over een paar uren door allen verlaten worden, voor het eerst sedert vele maanden, opdat zij daarbuiten den herdenkingsdag zullen kunnen vieren. Het is echter jou plicht om hier te blijven — en ik blijf bij je! Ik heb je zoo lief, Lydia! Verberg mij ergens — ik zal niet gemist worden! Ik wil gaarne den dood voor je trotseeren!

Hij had haar weder in zijn armen genomen en Lydia lag half bewusteloos tegen zijn borst en stamelde:

Het is niet goed wat ik doe — maar ik kan niet anders — je bent alles voor mij in de wereld! Nog meer dan mijn wraak!

En bijna onhoorbaar liet zij er op volgen:
— Blijf dan — blijf!

De jonge man onderdrukte een juichkreet en bedekte het bleeke, schoone gelaat met kussen.

Toen richtte Raffles zich op en fluisterde zachtjes:

— Ik geloof dat het nu hoog tijd wordt om onze biesen te pakken — het verliefde paar zal wel aanstonds zijn schreden hierheen richten!

Snel en onhoorbaar gingen de drie mannen weder terug naar de smalle deur, die op de gaanderij uitkwam en die zij half open hadden laten staan.

En juist toen zij door die deur waren vertrokken en haar gesloten hadden, klonken aan den anderen kant reeds het zachte gemurmur der stemmen van Lydia en Karl!

Zwijgend slopen de drie mannen de gaanderij bijna ten einde en nu vroeg Henderson op gedempten toon:

— Wat zullen ze nu met dien ingenieur doen, denkt gij, Mylord?

— Als zij hem vangen, James — dan heeft hij een uur later opgehouden te leven! Die koningin moet onaantastbaar blijven voor de kolonie, dat spreekt vanzelf!

— De man leek wel krankzinnig! zeide Brand hoofdschuddend.

— Hij leek het niet, Brand — hij was het inderdaad! zeide Raffles op ernstigen toon. Het gevoel van liefde had hem geheel verbijsterd en de ontdekking dat Lydia een ander liefhad, moet hem volkomen waanzinnig hebben gemaakt. Ik wilde dat wij reeds buiten de mijn waren....

— Ware het niet beter om te wachten tot allen vertrokken zijn?

— Dat is ook mijn doel! antwoordde Raffles. Zij zullen hier en daar wel licht laten branden, omdat hun Godin der Wraak hier moet achter blijven — dat hoop ik tenminste van harte, want het zou in de hoogste mate noodlottig zijn, als wij den terugweg in het donker moesten trachten te vinden.

En nu brak er een tijdperk van enerveerend wachten aan, waarbij de mannen telkens gevaar liepen te worden overvallen.

De minuten kropen traag voorbij.

In de groote nevenzaal waren de lichten ge-doofd, op een enkele kleine lamp na, die het groote portret van Prins Albert verlichte.

En plotseling hield het eentonig gegons op, dat al dien tijd had weerklonken.

Het werk der wraak werd voor den eersten keer sedert het begonnen werd, stilgelegd.

Nu zouden de werklieden zich gaan verwijderen en het oogenblik brak aan waarop de drie mannen tot iederen prijs moesten trachten deze noodlottige plek te verlaten, waar een ijzeren tucht het leven van een mensch, die tegen de reglementen handelde, minder dan niets achtte.

Daarboven op de gaanderij wachtten de drie mannen bijna een kwartier en toen zeide Raffles zachtjes:

— Het wordt tijd, vrienden!

— Ik heb er al aan gedacht — als wij dien Karl eens dwongen, ons den weg naar buiten te wijzen! stelde Brand voor.

Maar Raffles schudde het hoofd en zeide:

— Hij zou weigeren! Je kent die lieden nog niet. Hij zou tienmaal liever den dood ingaan, dan ons te helpen, dit geheim te verraden! Hij zou ons op een dwaalspoor brengen — misschien naar een plek waarvan geen ontsnappen meer mogelijk was! Neen, dat is volkomen doelloos! Wij moeten op ons goed gesternte rekenen! Voorwaarts!

De drie mannen sloopen de ijzeren wenteltrap weder af, bereikten het einde van de gang en bevonden zich een oogenblik later weder op de kruising, vanwaar vier tunnels in verschillende richtingen liepen.

Een enkel klein lampje brandde hier en on- vervaard ging Raffles een tweede gang in.

Deze tunnel bleek echter dood te loopen op een soort berghok, waarin geereedschappen, machine-onderdeelen en tot groote vreugde van Raffles ook eenige dozijnen groote electrische lantaarns werden bewaard.

Ieder van de drie mannen voorzag zich haastig van zulk een kostbare lamp, die een helder licht verspreidde en zij keerden door deze dood-loopende gang weder op hun schreden terug om de derde mijnschacht in te gaan.

Zij waren haar nog niet half ten einde gegaan, toen plotseling de kleine lampjes, die tegen de zoldering waren bevestigd, uitdoofden.

— Het was goed, dat wij die tweede gang zijn ingegaan, vrienden! merkte Raffles ernstig op. De laatste man die uit de verlaten mijn vertrok, heeft bij den ingang alle lichten ge-doofd!

— Zij laten de werkplaats dus geheel zonder bewaking achter? vroeg Brand, terwijl hij zijn lantaarn ontstak.

— Dat denk ik niet! Dat zou wel wat ge-vaarlijk zijn. Misschien vinden wij bij den uitgang wel een bewaker. Het is echter ook mogelijk dat de toegang zoo goed is verborgen, dat er volstrekt geen gevaar voor ontdekking bestaat. En nu voorwaarts!

De gang, waarin zij nu liepen, bleek zeer

lang te zijn en maakte verscheidene keeren een scherpe bocht.

Maar Raffles achtte dit een goed teeken, want slechts een lange gang zou door het binnenste van den berg heen buiten de mijn kunnen voeren.

Nu en dan kwamen zij smalle zijgangen voorbij, die reeds half waren ingestort, daar de steunbalken verteerd waren, maar zij volgden steeds de hoofdgang.

Na bijna een vol uur te hebben geloopt, voorzichtig en nu en dan stilhoudend om zich te overtuigen, dat geen enkel geluid tot hen doordrong, hielden de drie mannen even rust, om zich te sterken met het medegenomen voedsel.

De dorst plaagde hen niet langer, want zij hadden wel gezorgd, dien te lesschen aan een van de kranen in de weelderig ingerichte slaapkamer van de Koningin van deze gevaarlijke bijenkorf.

Uitgerust en verkwikt zetten zij den tocht weder voort, tot Raffles eensklaps stilhield en de lucht door zijn neus opsnoof.

— Wat is er? vroeg Brand, een weinig ongerust.

— Er is — dat ik mij verbeeld, de nachtlucht op te snuiven! antwoordde Raffles.

— Wij zouden dus reeds bijna buiten zijn?

— Dat hoop ik! In ieder geval dringt de buitenlucht hier ergens door spleten, welke wij thans nog niet kunnen zien, in deze gang door! Vooruit, vrienden — wij zijn thans misschien spoedig weder in vrijheid!

Zij gingen nu omzichtig verder, bij het licht van slechts een lantaarn.

De gang begon zich eensklaps te versmallen, de wanden werden onregelmatig en de steunbeeren van beton waren links en rechts niet lang zichtbaar.

Eensklaps slaakte Brand een zachten kreet van vreugde en wees naar boven.

Raffles hief het hoofd op — en een innige vreugde vervulde hem — daarboven twinkelden de sterren aan den donkeren nachthemel!

Het was duidelijk — zonder merkbaren overgang was de mijntunnel uitgelopen op een zeer diepe, smalle kloof in de flank van den berg.

Het viel moeilijk te schatten, hoe hoog deze aardspleet was, waarin twee mannen elkander slechts met moeite hadden kunnen passeeren en waarvan de bodem zeer ongelijk en puntig was, maar de wanden waren toch zeker wel tien meter op zijn minst hoog.

Toen Raffles een dier wanden met zijn lantaarn belichtte, zag hij geheel onderaan het dikke, met gummie overtrokken snoer van een

electrische geleiding.

Bijna tachtig meter ver konden zij dit snoer door de smalle kloof volgen en toen verdween het eensklaps in het gesteente.

Zij liepen steeds verder, met welbehagen de frissche nachtlust opsnuivend en altijd bleven de wanden van deze zonderlinge aardspleet even hoog en onbeklimbaar.

— Ik zou wel eens willen weten hoe zij hier uit- en inkomen! bromde Henderson.

— Waarschijnlijk met behulp van een of meer ladders, James! antwoordde Raffles lakoniek. Zij zullen die goed verborgen houden — en de laatste man trekt haar zeker op. Wij zullen op onze eigen krachten moeten vertrouwen!

De tocht werd voortgezet en hier en daar was de kloof zoo smal, dat de drie mannen achter elkaar moesten loopen.

Toen begon de bodem plotseling te dalen en toen de mannen deze helling over een lengte van bijna 20 meters gevolgd hadden, hield de aardspleet plotseling op — zij stonden voor een loodrechten rotswand.

— Weer naar boven! beval Raffles kortaf. Hier kunnen wij er in geen geval uit!

Zij klauterden de helling weer op en toen zeide Raffles:

— Er is maar een middel — ik zal op de schouders van James gaan staan en jij, Brand, moet op de mijne klauteren. Ik hoop dat je dan den bovenkant van de spleet kunt bereiken. Ik zie daar in de hoogte dunne stammen van denneboomen staan — en als jij boven bent, moet je trachten, een van die dunne stammen door te zagen en in de kloof te laten zakken, zoodat ook wij naar boven kunnen klauteren. Het is een moeilijk werk, maar het moet gewaagd worden. Hier heb je mijn zakmes, waarin gelukkig een vrij goede zaag zit! Aan het werk!

Henderson zette zich schrap tegen den steilen wand van de kloof en in een oogwenk stond Raffles op zijn schouders.

Brand, die de vlugste van de drie was, klauterde als een kat tegen hen op en toen hij zich zoover mogelijk uitrekte, bemerkte hij tot zijn vreugde, dat hij zich kon vastgrijpen aan eenige sterke boomwortels, waaraan hij zich dadelijk ophiesch.

Hij opende het mes van Raffles, zocht een niet al te dikke den uit, dien hij zeer gemakkelijk zou kunnen dragen en begon die vlak boven den grond door te zagen.

Het was een lastig werkje, maar hij bleef onvermoeid doorgaan, totdat ten slotte het boompje overhelde en hij het kon afbreken.

Hij zaagde er snel de overtollige takken af

en liet den boom toen in de kloof zakken, waarbij hij tot zijn vreugde bemerkte, dat de top nog even boven den rand uitstak.

Langs de stompen der afgezaagde takken krom Henderson eerst naar boven, terwijl Raffles beneden den boom vasthield en toen was het voor hem zelf een kleine moeite, op zijn beurt naar boven te klauteren.

Toen zij boven waren, grinnikte Henderson :

— Zij zullen vreemd opzien, als zij overmorgen dat denneboompje vinden, Mylord!

— Dat denk ik ook, James! En nu moeten wij spoedig trachten een bewoonde plaats te vinden!

Raffles oriënteerde zich zoo goed mogelijk naar de sterren en de tocht begon.

Het was een bezwaarlijke onderneming, want zij moesten zich een weg banen over puntige keien en doorward struikgewas.

Zij hadden bijna een uur geloopt, zonder te weten waar zij zich bevonden, toen Brand naar een lichtje wees in de verte en uitriep :

— Daar is in ieder geval een huis — en daar zal ook wel gelegenheid zijn om onze moede ledematen uit te strekken!

Haastig gingen zij verder op het zwakke lichtschijnsel af, maar toen zij er nauwelijks dertig meter vandaan waren, stond Raffles plotseling verbaasd stil en fluisterde :

— Maar dat is geen verlicht venster — dat is een lantaarn!

Zij slopen voorzichtig nog wat dichtër bij en eensklaps werd hun oor getroffen door een vreemde schelle lach.

Zij zagen een soort ondiep rotshol, in den flank van een zeer lagen heuvel, die in de verte wat op een huis had geleken, een man bezig met een of ander werk, waaraan zij den aard niet konden bepalen.

Maar nu hief hij zich uit zijn gebukte houding op, — Raffles herkende hem onmiddellijk bij

het schijnsel van de lantaarn — het was de ingenieur, die door Lydia met den naam van Walther was aangesproken.

Hij was doodsbalek en er lag een waanzinnige uitdrukking in zijn oogen.

— Wat voert die man daar toch uit? fluisterde Brand verbaasd.

— Het lijkt wel of hij daar electrische draden heeft — en ik zie iets glimmen — — — begon Henderson.

Maar Raffles viel hem kortaf in de rede met de woorden :

— Naar hem toe, vrienden — ik geloof dat die man niets goeds in den zin heeft.

Raffles had die woorden nauwelijks uitgesproken of hij en zijn beide metgezellen werden als door een onweerstaanbare macht tegen den grond geslingerd en op hetzelfde oogenblik leek het alsof de aarde beefde, terwijl een allerverschrikkelijkste losbarsting, boven iedere beschrijving hevig, de lucht deed trillen en de boomen deed zwiepen, als door een hevigen stormwind bewogen.

Het leek wel alsof de geheele Tuni-berg werd opgeheven en toen weder instortte, met een daverenden slag, die tot in Karlsruhe duidelijk gehoord werd — — —

Toen trad er een doodsche stilte in en daarop klonk het gillend gelach van den waanzinnigen ingenieur, die door een enkelen druk op een contacthefboom het mijngas in de mijn had ontstoken, dat op zijn beurt alle granaten tot ontploffing had gebracht in de geheime onderaardse werkplaats — — —

Op de geheele wereld zijn er slechts drie Engelschen, die ooit van het bestaan van de geheime munitiewerkplaats, van Lydia en van Karl hebben geweten, die bij die ontzettende ontploffing, wellicht midden in hun omhelzingen tot stof werden verbrijzeld. — — —

DE VOLGENDE AFLEVERING BEVAT:

Het avontuur met de „Meteor”

„Men mag over detective-verhalen zo geringschattend oordelen als men wil, maar het feit blijft, dat ze niet enkel door de grote massa, maar ook door heel wat intellectuelen als ontspanningslectuur steeds meer geprefereerd worden, waarbij dient opgemerkt, dat dit soort boeken, als ze niet al te griezelig of te bloederig zijn, zeker veel voor hebben op vele andere ontspanningslectuur, omdat zij tenminste geen zedelijk bederf wekken.”

„Wat de verhalen van Lord Lister betreft, hiertegen behoeft niet het minst bezwaar te bestaan, indien men in Lord Lister maar ziet, wat hij inderdaad is, n.l. de fantastische figuur, die *met opoffering van alle persoonlijke genoegen en elk eigenbelang*, optreedt tegen onrechtplegers op mens en maatschappij, waarop de justitie geen vat heeft.”

H. P.

**VERRAS UW VROUW, MAAK HAAR EENS BLIJ,
GE SPINT ER ZELF ZIJDE BIJ!**

Een modern goed Kookboek

met ruim 600 recepten uit de praktijk. Het behandelt niet alleen de dagelijksche keuken, maar ook de voorgerechten, gebak, warme en koude dranken, inmaak, enz.

Alles met eenvoudige, duidelijke bereidingswijze. Het boek is **224 pagina's groot**, keurig papier, fraai gedrukt en wordt tijdelijk, **gebonden in stevige linnen band** geleverd tegen den ongelooflijk lagen prijs van

95 cent

Franco toezending volgt na ontvangst van postwissel of storting op postrekening No. 60092

N.V. ROMANBOEKHANDEL, Leidschegr. 72 D, AMSTERDAM C.

UNIEKE BOEKEN-AANBIEDING

CAMPAGNE'S WOORDENBOEKEN

3 deelen — f 7.90 — 3 deelen

De beste en goedkoopste. Drie omvangrijke, keurig gebonden deelen. Naast een goede woord-vertaling vindt men in deze woordenboeken ook de meer gebruikelijke uitdrukkingen. Uitnemend geschikt voor school, bij studie en op kantoor.

De 3 deelen totaal kosten slechts f 7.90, afzonderlijk f 2.90 per deel.

Betaling kan geschieden in maandelijksche termijnen van f 1.— of meer.

I. Fransch-Nederl. en Nederl.-Fransch, omvang 1452 blz., 10e druk.	II. Duitsch-Nederl. en Nederl.-Duitsch, omvang 1308 blz., 10e druk.	III. Engelsch-Nederl. en Nederl.-Engelsch, omvang 1438 blz., 12e druk.
--	---	--

GOEDE RAAD

Een complete vraagbaak voor huisvrouw en gezin. Een zeer practisch en handig boek, dat steeds goede raad verschaft, o.m. op het gebied van ziekenverpleging, voedingsleer, eerste hulp bij ongelukken, spel, verzorging, opvoeding der kinderen, verzorging van huis en huishouding, woninginrichting, maken en verzorgen van kleding, verzorging van planten en huisdieren, ontspanning en sport, etiquette, beschaafde vormen, geldbelegging, belasting enz. enz.

Het boek bevat 800 kolommen druks en 32 pagina's illustraties. f 2.45
Tijdelijk franco voor slechts

MAAK HET ZELF

Hoe dikwijls slaakt U niet de verzuchting: „Kon ik dat maar zelf even repareeren!" Hier is uw leermeester! Een uitgave met een even omvangrijke als veelzijdige inhoud. Een ieder kan aan de hand van deze uitstekende handleiding zelf allerlei praktische en aardige dingen zelf vervaardigen en veel voorkomende reparaties zelf verrichten. Bovendien geeft het boek nog: goochelen, puzzelen, kaarttrucs, vliegsport enz. enz. Een uitvoerig register verwijst voor elk onderwerp onmiddellijk naar de bladzijde, die U noodig hebt.

„Maak het Zelf" is in sterke band gebonden en kost slechts f 3.25

BON in te zenden aan N.V. ROMAN-, BOEK- EN KUNSTHANDEL, Leidschegracht 72, Amsterdam C. Postrekening 60092.

Ondergeteekende verzoekt te zenden:

en wenscht het verschuldigde te betalen: ineens / in maandel. termijnen van f

Het contante bedrag / de eerste afbetaling ad f is heden aan uw adres verzonden.

*) doorhalen wat niet wordt gewenscht.

Naam

Adres

(R)

1
CENT

Miss Blanche
VIRGINIA